TRST, petek
19. septembra 1958
Leto XIV. - Št. 223 (4068)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37.338 . Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. — Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — MALI OGLASI: 30 lir beseda.

NAROČNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 20 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 780, polletno 390, četrtletno 195 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375

Začetek splošne razprave na zasedanju skupščine OZN

Dulles in Gromiko sta podrobno obrazložila stališče svojih vlad do aktualnih vprašanj

Glede Formoze sta ponovila že znano stališče, in tako tudi glede ostalih vprašanj - Dulles predlaga ustanovitev «mednarodnih sil miru» ter naj bi prihodnje leto države posvetile načrtom za razvoj nezadostno razvitih dežel - Gromiko je predložil sovjetski razorožitveni načrt in zahteval takojšnjo prepoved izdelovanja jedrskega orožja

NEW YORK, 18. — V skupščini OZN se je danes začela splošna debata, med katero so govorili brazilski zunanji minister Francisco Negrao De Lima, ameriški državni tajnik Dulles, japonski zunanji minister Fujijama in sovjetski zunanji minister Gromiko.

Brazilski zunanji minister je poudarjal, da je potrebno zavzeti se za rešitev gospodarskih težav Latinske Amerike, ker bi te težave lahko s časom imele škodljive posledice za gospodarski položaj vsega sveta in bi lahko tudi ogrožale mednarodni mir.

Ameriški državni tajnik Foster Dulles je v zvezi z Daljnjim vzhodom med drugim izjavil, da je položaj okoli Formoze «zapleten zaradi številnih činiteljev». Po njegovem pa sta med temi dva glavna činitelja: 1. Kitajski režim ni v devetih letih svojega obstoja nikoli izvajal oblasti nad Formozo, Peskadorskimi otoki in obainimi otoki. 2. Kitajski režim skuša danes razširiti na to področje svojo oblast z uporabljanjem sile. Dodal je, da je zadeva rešljiva enostavna: «gre za osvojitev Lenoženo zavojevanje».

Govoril je zatem o korejski vojni, o kateri so leta 1950 razpravljali v OZN, in je dejal, da mu je evsekakor znano, zatrjevanje, da bi kitajski napad pomenil operacijo v drugi kitajski vojni», in da so otoki zelo blizu kitajskega ozemlja. Dodal pa je, da se ne more sprejeti stališča, da imajo države pravico osvajati se ozemelj s silo, samo zaradi tega, ker so blizu sovražnega ozemlja.

Izjavil, je dodal Dulles, da bo mogoče zadevo mirno rešiti. Sedaj so v teku v Varšavi razgovori med ameriškim in kitajskim poslanikom. Skušamo doseči takojšnje premirje s primernimi pogoji, ki naj onemogočijo izzivanja in ki naj omogočijo mirno ureditev razmejitvenih zahtev.

Toda če razgovori med poslanniki ne bi dali pozitivnih rezultatov, si ZDA pridržujejo pravico predložiti zadevo Združenim narodom».

Dulles je govoril zatem tudi o Madžarski in Neměčiji. Omenil je sovjetski vladi, da ovira združitev Nemčije.

V zvezi s Srednjim vzhodom je omenil arabsko resolucijo, ki je bila sprejeta v OZN, in je pripomnil: «Pomembno je, da so arabske države Srednjega vzhoda same našle sporazumno formulo in so si nato prevzele vso odgovornost. Če se bodo te besede z dejanji spremenile v stvarnost, bodo nastale nove možnosti za izboljšanje politične socialne in gospodarske blaginje na tem področju».

Omenil je nato umik druge skupine ameriških čet iz Libanona sporazumno z libanonskim predsednikom in je dodal, da nameravajo ZDA razpravljati z novim predsednikom točen program za umik ameriških čet, ki so jih ostale v Libanonu.

Govoril je zatem o «prepravni propagandi» in predlagal uvedbo nadzorstva Organizacije združenih narodov nad radijskimi oddajami narodnimi Srednjemu vzhodu.

Govoril je dalje o varnostnih silah OZN. S tem v zvezi predlagajo ZDA: 1. V sili za mir ne vidimo mi sile za vojevanje pač pa skupino, ki bi imela nalogo opazovanja in patruliranja in ki bi že samo njeno navzočnostjo pokazalo vidno zanimanje svetovne skupnosti za chranitev miru. 2. V okviru tajništva bi bilo ustanovili majhno skupino, ki naj bi pripravila navodila o ustanovitvi in uporabljanju te sile miru. 3. Skupina, ki bi pripravljala nastavne vrstne vrste, da olajša sklep Združenih narodov glede upoštevanja te sile.

V zvezi z razorožitvijo je Dulles dejal, da je nadzorstvo nad oborožitvijo največjega pomena, če se hoče zmanjšati nevarnost vojne in stroške, ki so potrebni za obrambne ukrepe.

Omenil je ženevski sporazum o atomskih strokovnjakov glede nadzorstva nad jedrskimi eksplozijami ter izrekel upanje, da se bodo sedaj v Ženevi začela pogajanja za mirovni sporazum. S tem v zvezi je dejal, da bo morda ad hoc skupina hotela s primernimi resolucijami spodbujati navedena pogajanja.

Dalje je Dulles omenil ameriški predlog, naj bi na Daljnem vzhodu pojamerno področju ustanovili inspekcijsko področje, in je dodal, da bi to povečalo varnost, ker bi se zmanjšala možnost velikega nenadnega napada s te strani. Dodal je, da ZDA vztrajale, naj bi v zvezi s sporazumeli o ukrepih, in je sedaj možno, da se glede tega začenjajo novembra v Ženevi tehnični razgovori.

Govoril je tudi o gospodarskem razvoju in omenil Eisenhowerjev predlog na poselnem zasedanju OZN glede gospodarskega razvoja na Srednjem vzhodu. Dejal je, da so ZDA mnenja, da je prišel čas, ko morajo vse države sveta pregledati dosedanje rezultate in pripraviti nove načrte za dolgoročno sodelovanje.

«Predlagamo, da države posvetijo leto 1959 tem namenom,» je dodal Dulles in je navedel najvažnejše korake, ki bi jih ZDA bile pripravljene storiti, ali pa jih podpirati v prihodnjem letu: 1. ZDA bodo nadaljevale svoje že obstoječe programe za financiranje razvoja. 2. ZDA se bodo trudile, da poudarijo konstruktivno funkcijo, ki jo privatna pobuda lahko ima pri gospodarskem razvoju. 3. ZDA bodo proučile, na kakšen način lahko sodelujejo pri regionalnih programih za razvoj če to želijo države, ki pripadajo posameznim področjem. 4. ZDA bodo predlagale, naj se razmišlja o povečanju kapitala Mednarodne banke za obnovo in razvoj ter povečanju deležev Mednarodnega denarnega sklada. 5. ZDA so pripravljene razpravljati o možnosti ustanovitve mednarodnega združenja za razvoj, ki bi bilo včlanjeno v Mednarodni banki. 6. ZDA so pripravljene močno podpirati tehnično pomoč. 7. Predsednik bo zahteval od kongresa dokazila za sanitarne programe.

Izrekel je upanje, da bodo tudi druge države v prihodnjem letu pripravile dolgoročne programe za pomoč na področju gospodarskega razvoja. Pripomnil je, da je največja ovira za gospodarski razvoj trajna nevarnost «neposrednega ali posrednega napada in iz tega izhajajoči ogromni stroški za oboroževanje in za kolektivno varnost».

Dalje je Dulles govoril o vesoljskem prostoru. Omenil je velik napredek, ki se je do sedaj dosegel na tem področju, in dodal, da je potrebno določiti ta prostor samo za konstruktivno delovanje človeka. Dejal je, da bi morala OZN takoj delovati za tem, da se pripravi poden program za mednarodno sodelovanje pri uporabljanju vesoljstva v miroljubne namene. ZDA predlagajo ustanovitev predstavniškega odbora, ki naj bi začel pripravljalne študije in sporočil predloge. ZDA bodo s tem v zvezi predložile OZN svojo resolucijo.

Ko je zatem govoril o vlogi OZN, je obtoževal sovjetsko skupino, da sodeluje v tej organizaciji samo zaradi tega, «ker ima tu možnost manevrov, ki naj služijo njenim nacionalističnim namenom in to tudi v breme svetovnega reda».

Sovjetski zunanji minister Gromiko je ponovil zahteve za umik ameriških čet s Formoze in obveznost, da bo SZ pomagala Kitajski v vsakem trenutku za izgon napadalcev. «Ne bo stalnega miru na Daljnem vzhodu, je dodal Gromiko, dokler se ne bodo ameriške čete v celoti in zavedno umaknile s kitajskega otoka Formoze in iz Formoške ožine, in dokler se ZDA ne bodo odpovedale vmešavanju v kitajske zadeve.» Gromiko je izjavil, da bi morali Združeni narodi prepovedati vsem državam, da bi pošiljale svoje sile izven svojih meja za akcije ki pomenijo izsiljevanje, ustrahovanje in pripravljanje napada. OZN bi morala prisiliti te sile, da ostanejo v notranjosti svojih meja.

«Ali je mogoče dopuščati — morda tudi za trenutek, da je normalno, da ni med nami predstavnikov ene največjih in najstarejših držav sveta? Koliko časa še bodo Združeni narodi dopuščali ta položaj, ki jim onemogoča, da bi bilo res mednarodna organizacija?»

Zatem je Gromiko omenil sovjetski razorožitveni program, ki ga obrazložuje posebna spomenica v devetih točkah: 1. Znižanje števila oboroženih sil ZDA in SZ na 1.700.000 mož, v Veliki Britaniji in Franciji pa na 650.000 mož. Število naj bi se znižalo v treh fazah. 2. ZDA, SZ, Velika Britanija in Francija naj znižajo za 15 odstotkov svoje izdatke za konvencionalno oboroževanje in naj prihranke uporabijo za pomoč nezadostno razvitim državam. 3. Popolna prepoved atomskega in vodikovega orožja, konec njihovega izdelovanja ter uničenje dosedanjih zalog tega orožja. 4. Takojšnje in splošno prenehanje poizkusov z jedrskim orozjem. 5. Prepoved uporabljanja kozmičnega prostora v vojaške namene in odprava tujih vojaških oporišč na ozemlju drugih držav. 6. Mednarodno nadzorstvo, ki naj se uvede, potem ko bo razorožitveni program že napredoval. 7. Umik vseh tujih čet z ozemlja drugih držav. 8. Prenehanje vojnohujskaske propagande. 9. Ustanovitev «stalne komisije za razorožitev, v kateri naj bodo vse države članice Združenih narodov, ali pa ožje komisije, ki naj bo tako sestavljena, da bo vsaj polovica njenih članov predstavljala socialistične in nevtralne države».

Gromiko je dalje obtožil ZDA in Veliko Britanijo, da ovirajo sporazum o prekinitvi jedrskih poizkusov. Dodal je, da bo Sovjetska zveza prišla na razgovore 31. oktobra v Ženevo z jasnim smotrom in pripravljalnim programom: «Pogajanja morajo zagotoviti, da vse države stalno prekinejo poizkuse z jedrskim orožjem, in ne smejo biti zavesa, za katero se splošni sporazumi o prekinitvi poizkusov z jedrskim orožjem ne bi spotovali».

Seveda Sovjetska zveza ne more sprejeti predloga, ki določa prepoved samo medcelinskih balističnih izstrelkov, ker bi to spravilo Sovjetsko zvezo v neenak položaj, ki bi bil škodljiv za njeno varnost. Potrebno je najti rešitev tega vprašanja, ki naj ne daje prednosti ZDA, Sovjetski zvezi ali kaki drugi državi in ki naj tudi upošteva njihovo varnost.

Sporočil je zatem, da bo predložil skupščini resolucijo o znižanju vojaških proračunov v prepričanju, da bo to prispevalo k zaviranju oboroževalne tekme in k zmanjšanju mednarodne napetosti ter s tem tudi k zmanjšanju davčnih bremen.

Sovjetska zveza si pridržuje pravico, da pozneje zahteva od skupščine, naj prouči dejanja ZDA in Velike Britanije v Libanonu in Jordaniji in odlašanje umika njihovih čet, če bi se ta umik zakasnil.

Glede Alžirije je Gromiko izjavil, da ne more biti svobodnega izražanja volje tamkajšnjega prebivalstva, dokler bo tam vojska 800.000 mož, «da z ognjem in mečem zatira narodnoosvobodilno gibanje alžirskega ljudstva ki se bori za svojo neodvisnost».

Pozval je Francijo, naj se reši žarišča vojne v Severni Afriki ter naj začne neposredna pogajanja z alžirsko osvobodilno fronto. «To je edini način, da se konča vojna v Alžiriji,» je zaključil Gromiko.

Japonski zunanji minister Fujijama, ki je govoril pred Gromikom, je pozval obe strani, naj v Formoški ožini ne uporabljata sile ter naj iščeta razumno rešitev.

Zatem je Fujijama izjavil, da z zadovoljstvom sledi poporom ameriškega in kitajskega poslanika v Varšavi za mirno rešitev krize. Hkrati pa je potrebno, da se o Daljnem vzhodu razpravlja v OZN, in sicer na način, da se ne kompromitirajo varšavski razgovori.

Zavzemal se je za čimprejšnji sporazum o prekinitvi jedrskih poizkusov in to še pred vsemi drugimi razorožitvenimi ukrepi Izrekel se je tudi za ustanovitev stalnih policijskih sil OZN ter za spodbujanje gospodarskega razvoja južnovzhodne Azije.

Gromiko je govoril približno poldrugo uro. Ko je končal govoriti, je predsednik odložil sejo na jutri ob 20. uri po srednjeevropskem času. Jutri bodo govorili predstavniki Argentine, Dominikanske republike, Irske, Irana in Afganistana. Se prej je predsednik Malik sporočil, da je bila seja predsedstva, ki je bila določena za danes, odložena na jutri popoldne. Jutri bodo govorili o indijski zahtevi, naj se na dnevni red sprejme vprašanje kitajskega predstavništva v OZN.

Fanfani poudarja «sredozemsko politiko» Danes bo razprava o «Anonima Banchieri»

Fanfani je napovedal, da se bodo v kratkem začela pogajanja za sklenitev novega sporazuma o ribolovu na Jadranu

(Od našega dopisnika)

RIM, 18. — Senat je danes odobril, po zaključeni razpravi, proračun ministrstva za zunanje zadeve. Predsednik Fanfani, ki je tudi zunanji minister, je imel daljši govor, v katerem je odgovoril na pripombe senatorjev glede zunanje politike. Dejal je, da bodo za to ministrstvo potrebni večji izdatki tudi zaradi tega, ker se bo sedež ministrstva iz palace Chigi preselil v palaco Farnesina.

Na splošno je potrdil zvestobo atlantizmu in evropeizmu. Pri tem pa je tudi tokrat poudaril potrebo po poglobitvi odnosov z arabskimi narodi in z Izraelom. «da bi se na ta način razširilo področje blaginje in svobode na sredozemskih obalah». Pri tem se je Fanfani zadržal še prav posebej na svoji tako imenovani «sredozemski zunanji politiki», ki še najbolj označuje dosedanje delo palače Chigi pod njegovim vodstvom. Med drugim je dejal, da je opozicija upala med razpravo v poslanski zbornici pred glasovanjem o zaupnici, t. j. v dobi, ko je prišlo do dogodkov v Iraku, da bodo prav ti dogodki povzročili padec njegove vlade, ker da ta sredozemska politika nima prave podlage. Toda to upanje se ni izpolnilo, je poudaril Fanfani, ker so zavezniki zaupali njegovi vladi

Se prav posebej je Fanfani poudaril v tej zvezi poročilo o njegovih razgovorih v Washingtonu, v katerem ZDA priznavajo «posebne koristi Italije v Sredozemlju», Eisenhower sam pa je vlado obvestil o vsebini svojega govora v OZN, v katerega je vključil tudi nekatere Fanfanijeve navsete ob soglasnosti vlad Anglije, Francije in Zahodne Nemčije.

Tudi v resoluciji arabskih držav v OZN so tiste osnovne teze, ki jih je Fanfani zagovarjal na svojih obiskih. Nato se je pohvalil, da mu je celo Naser poslal zahvalo in ga povabil v Kairo, medtem ko bodo države Arabske lige podpirale italijansko kandidaturo za članstvo v Varnostnem svetu.

Nato se je Fanfani nekako opravičeval, da s svojo politiko ni zasel na pozicije posredovalca, da bi se s tem dvignil iznad zaveznistva, kajti zaveznikom hoče ostati zvest. Poudaril je, da je govoril jasno in lojalno z vsemi, hkrati pa jim je pojaspil «novo globoko realnost narodov Srednjega vzhoda». Dodal je: «Področje svobode se ne bo razširilo dokler narodi Srednjega vzhoda ne bodo postali glavni aktivni subjekti lastnega političnega in gospodarskega napredka».

Ko je govoril o odnosih med posameznimi državami, je dejal, da je Italija priznala Albanijo že pred petimi leti. Glede Jugoslavije je poudaril dobre odnose med obema državama in sporočil, da je zunanje ministrstvo dalo pobudo za pripravo pogajanj za sklenitev novega sporazuma o ribolovu na Jadranu, ker bo veljavnost sedanjega sporazuma v kratkem potekla.

Končno je govoril še o odličnih odnošajih z državami «male Evrope» in o Gronchijevem obisku v Braziliji. Za pomoč, ki jo namerava vlada dati Somaliji po letu 1960, je rekel, da bo znašala samo poloviico tiste vsote, ki jo troši Italija za sedanjo zaupno upravo. Slednjič je še enkrat ponovil zvestobo sprejetim obveznostim. Proračun zunanjega ministrstva je bil nato z večino glasov sprejet. Levica je glasovala proti.

V poslanski zbornici pa je govoril prometni minister Angelini, ki je izjavil, da je rezultat proučevanja prometnih nesreč pokazal, da je za 40 odstotkov primerov krivda na cestah, za 50 odstotkov so krivi avtomobilisti, za 10 odstotkov pa vozila. Zaradi tega so poostrili izpite za vozače, tako da je že 35 odstotkov kandidatov moralo dvakrat polagati izpite. Nato je povedal, da ima železniška uprava 40 milijard primanjkljaja ali 13 milijard manj kot lani. Ko je govoril o novih delih na železniški mreži, je omenil tudi Trst. Ponovno je obljubil, da bodo železniški prehodi odpravljeni, za kar obstaja petletni načrt, ki predvideva 10 milijard lir izdatkov, od katerih bodo železnice plačale samo dve milijardi in 400 milijonov. Poslanci so nato proračun prometnega ministrstva odobrili.

Kot smo že včeraj poročali, se bo jutri začela v poslanski zbornici razprava o Giuffrejevi aferi. Najprej bo liberalec Malagodi obrazložil svoj predlog o ustanovitvi parlamentarne komisije, nato pa bo govoril samo en govornik, ker verjetno ne bo nobenega poslanca, ki bi predlogu nasprotoval. Sledila bo izjava ministra Del Boja v imenu vlade, da predlogu ne nasprotuje s tistimi pridržki, o katerih smo že poročali. Zatem pa bo predlog izglasovan. Predsednik poslanske zbornice bo moral odločiti, ali naj imenuje za proučitev predloga posebno komisijo *ad hoc*, ali pa bo šel predlog pred komisijo za finance, kot želijo demokristjani, kar bi omejilo pristojnost komisije samo na finančna vprašanja. Zaradi tega zahteva levica, da se imenuje posebna komisija, kateri bi potem predsednik zbornice imenoval člane. Demokristjanski poslanec Marotta pa je postavil danes vprašanje vladi, da bi hotel vedeti dejstva, ki so povzročila intervencijo vlade in tudi izid dosedanjih preiskav in podvzetih ukrepov. Vprašanje očitno nudi vladi možnost, da se z dosedanjim delom «pohvali».

V kinematografu Brancaccio je bila napovedana skupščina komunističnih parlamentarcev in občinskih, pokrajinskih ter deželnih poslancev. Najprej je govoril Togliatti, ki je poudaril, težnjo vlade, da ne izvaja ustavnih določb, da krši njene bistvene člene ter tiste svobočine, ki so z njo zajamčene. To se je začelo dogajati istočasno z dogodki na Srednjem vzhodu. Sedanji politični položaj je težavnejši od prejšnjega, tako da lahko govorimo o degeneraciji demokratičnega režima, ki jo je povzročila dejansko «monopolitična burzoazija, ki hoče zvrniti vso težo krize na delovne množice in prevzeti nadzorstvo nad gospodarstvom države». Zato bo posebna delegacija odšla k predsedniku Gronchiju, ki «ni odgovoren za delo vlade, ki pa mora vedeti, kako stvari stojijo». Sledil je govor Terracinija, nato pa so izvolili posebno komisijo, da pripravi spomenico za Gronchija o kršenju svobočin Spomenico bodo poslali tudi ustavnemu sodišču.

A. P.

Tajni razgovori Hruščeva na Jalti?

LONDON, 18. — Iz diplomatskih krogov se je zvedelo, da so voditelji socialističnih držav pred kratkim končali zaupne razgovore s predsednikom sovjetske vlade Hruščevom na Jalti, kjer je bil na počitnicah. Razgovori so trajali baje več dni v največji tajnosti. Prve dni tega tedna se je Hruščev sestal tudi s kitajskim veleposlanikom v Moskvi.

Nadaljevanje razgovorov v Varšavi med poslanikoma Kitajske in ZDA

Ameriška letala pooblaščena zasledovati kitajska letala tudi nad celino - Vedno večje težave z oskrbovanjem Kvemoja - Nezadovoljstvo na Formozi narašča

VARŠAVA, 18. — Ameriški in kitajski poslanik v Varšavi sta imela danes svoj drugi razgovor ki je trajal dve uri. Po razgovoru je ameriški poslanik Beam izjavil, da se bosta ponovno sestala v nedeljo zjutraj.

V Canberri pa je pomočnik avstralskega zunanjega ministra v spodnji zbornici izjavil, da bo razmišljal o tem, ali naj položaj v Formoški ožini pred. ložijo skupščini OZN.

Pekinški «Ljudski dnevnik» piše, da v Formoški ožini ne bi bilo nobene napetosti, če bi se ZDA odpovedale uporabi sile in vojaškim grožnjam. List obtožuje ZDA, da skušajo mešati dve različni vprašanji, ki sta: kitajsko-ameriški mednarodni spor in notranje vprašanje osvoboditve Formoze. List dodaja, da ni mogoče govoriti o premirju, ker Kitajska in ZDA nista v vojni

Tudi danes je kitajsko topništvo obstreljevalo otoke Tantan, Ertan in Kvemoj. To v trenutku, ko so se približale Čangkajškove ladje s tovorom za Kvemoj.

Čangkajškovo letalsko poveljstvo zatrjuje v svojem nocojšnjem poročilu da je ob mraku bila nad Formoško ožino bitka med Cangkajškovimi in kitajskimi letali ter da je bilo sestreljenih pet kitajskih letal.

Medtem pa je predstavnik kitajskega zunanjega ministrstva izjavil, da so ameriške vojne ladje danes šestkrat prekršile kitajske teritorialne vode, in je s tem v zvezi izrekel «sesto opozorilo ameriški vladi».

Ameriški obrambni departma je sporočil, da ameriški piloti lahko zasledujejo kitajska letala tudi nad celinsko Kitajsko in jih skušajo sestreliti, če bi jih ta letala napadala nad Formoško ožino. Dodal je, da ameriške sile na Daljnem vzhodu niso bile pooblaščene bombardirati oporišča na kitajski celini.

Dalje je predstavnik izjavil, da ameriška letala spremljajo Čangkajškove konvoje do treh milj okoli otoka Kvemoj, kar velja tudi za ladje, ki spremljajo konvoje.

Predstavnik pa ni hotel povedati, kaj bi morala napraviti ameriška letala, če bi kitajska napadla Čangkajškova letala, ki jih ameriška letala spremljajo. Dodal pa je, da Američani lahko svobodno zasledujejo kitajska letala «povsod», če so neposredno napadena.

Zaradi nezadovoljstva, ki se vedno bolj širi na Formozi, skuša Čangkajškovo poveljstvo pomiriti prebivalstvo z objavljanjem uradnih poročil, v katerih pravi, da je zadnje dni uspelo prebiti blokado okoli Kvemoja in raztovoriti večjo količino blaga. Prav tako trdi, da jim je uspelo spustiti večje količine blaga na otok iz letal.

Vendar pa ne morejo skriti zaskrbljenosti, ker se sredi septembra začenjajo na tamkajšnjem področju jesenske nevihte in viharji, zaradi katerih bo oskrbovanje otoka po morju in iz zraka skrajno težavno. Sedanje zaloge na Kvemoju zadostujejo do prvih dni novembra.

V Čangkajškovih vodilnih krogih se tudi bojijo, da bo ameriška vlada pod pritiskom svojih zaveznikov prisiljena priznati vsaj tezo mirne rešitve spora in s tem v zvezi privoliti v nekatere koncesije. Zato je Čangkajškov ministrski predsednik včeraj izjavil, da ne bodo umaknili svojih čet s Kvemoja, tudi če bi jih ZDA pozvale, naj jih umaknejo.

Vlada alžirske republike bo danes uradno razglašena

ZAR sklenila, da bo vlado takoj priznala - Velika zadrega v Parizu Soustelle odpotuje danes v Alžir - Novi atentati v Franciji

KAIRO, 18. — Predstavnik osvobodilne fronte v Kairu je danes potrdil, da bodo jutri sporočili ustanovitev alžirske svobodne vlade. Dodal je, da bo s tem v zvezi ob 12. uri tiskovna konferenca.

Egiptovski poluradni list «Al Sab», ki poroča o tem, objavlja tudi seznam članov vlade, ki ga je že včeraj objavil pariski list «France Soir».

Politični opazovalci so mnenja, da bodo Alžirci verjetno določili v Alžiriji tajni sedež vlade. Za sedaj predvidevajo, da bo vlada vodila svojo dejavnost iz Kaira ali iz kakšnega drugega arabskega mesta.

Kairski radio je nocoj javil, da je uradni predstavnik sporočil, da je vlada ZAR sklenila priznati začasno vlado alžirske republike takoj po njeni razglasitvi.

PARIZ, 18. — Francoska vlada je danes pod predsedstvom predsednika republike Cotyja razpravljala o novih ukrepih proti atentatom in sabotažam Alžircev v Franciji. Po seji vlade je minister za informacije Soustelle potrdil, da so razpravljali o teh ukrepih.

Uradno poročilo o seji vlade pravi, da je De Gaulle poročal vladi o svojih razgovorih s kancierjem Adenauerjem, s katerim se je sporazumel o potrebi «stalnega francosko-nemškega sodelovanja o vseh sedanjih svetovnih vprašanjih».

Soustelle je tudi sporočil da bo jutri odpotoval v Alžir, in bo ob 20 govoril po televiziji. V soboto bo obiskal Colombo Bechar v Sahari in nato se bo skozi Oran vrnil v Pariz.

Prav gotovo je vlada razpravljala tudi o ustanovitvi alžirske vlade pod predsedstvom znanega voditelja Ferhata Abasa. Vest je povzročila v Franciji mnogo hrupa in vse tisk govori o tem ter objavljajo podatke o članih vlade. Med temi je tudi znani voditelj Ben Bela, ki so ga Francozi obsodili na smrt in ki je sedaj zaprt v Parizu.

V pariških krogih ne prikrivajo zadrege in škode, ki bo s tem nastala Franciji v njenih mednarodnih odnosih. Posebno še, ker bodo alžirsko vlado priznale arabske države ter bodo odnosi s Tunizijo in Marokom še težavnejši. Poleg tega se bodo odnosi Francije z vsemi arabskimi državami, zlasti z ZAR, poslabšali.

V sedanjem položaju pripominjajo nekateri, kakor na primer nocojšnji «Le Monde», da so zaman in nesmiselni vsi poizkusi francoske diplomacije, da vodi svojo zunanjo politiko v OZN in drugje tako, da vanjo ne vključuje alžirskega vprašanja.

Medtem se atentati Alžircev v Franciji nadaljujejo. Nocoj so v Parizu trije Alžirci ustrelili policijskega agenta. Dva napadalca so ranili in aretirali, tretjemu pa je uspelo zbežati. Preteklo noč pa sta dva Alžirca napadla in ranila nekega študenta.

Skupina treh Alžircev je v Parizu danes streljala na policijski avtomobil. Policisti so odgovorili na streljanje in ubili enega napadalca, medtem ko sta ostala dva zbežala.

Prav tako je v Parizu policija streljala na nekega Alžirca, ki so ga ustavili, da ga legitimirajo. Policisti trdijo, da je Alžirec skušal potegniti iz žepa samokres.

V Metzu je skupina več ljudi skušala izvršiti sabotažo nad gazometrom v neki plinarni. Po daljšem streljanju med skupino in stražarji so se saboterji umaknili.

V Marseillu so včeraj na pošti dobili zavoj, ki ni imel naslova. Izročili so ga vojaškim oblastem. Kmalu nato je zavoj eksplodiral. V Marseillu so danes aretirali 9 voditeljev alžirske osvobodilne fronte.

Današnji portugalski tisk odločno protestira zaradi umora dveh portugalskih delavcev v Parizu.

Nove obsodbe Nagyjevih sodelavcev

BUDIMPEŠTA, 18. — Predstavnik madžarske vlade je danes sporočil, da je bil sodelavec bivšega predsednika vlade Nagyja, bivši tajnik krožka «Petoefi» Gabor Tanczos «sojen in obsojen». Dodal je, da bodo pristojne oblasti «samo ob primernem času» sporočile, na kakšno kazen je bil obsojen.

V poučenih krogih menijo, da je bil Tanczos ki ima sedaj 29 let, obsojen na dosmrtno ječo na tajni razpravi, ki je bila prejšnji teden v Budimpešti. Baje so bili obsojeni še drugi trije Nagyjevi sodelavci na zaporno kazen od 3 do 11 let. Ti so baje pisatelj in časnikar Gyoergy Fazekas, časnikar Sandor Haraszti in bivši tajnik budimpeštanske sekcije KP Joszef Surec.

Kar se tiče Tanczosa, zatrjujejo, da je bila glavna obtožba proti njemu, da je organiziral študentovske demonstracije 23. oktobra 1956, ki so bile znak za vstajo. Obtožujejo ga tudi protidržavnega delovanja v času, ko je bil tajnik krožka «Petoefi».

Tanczos je bil med madžarskimi osebnostmi, ki so se zatekle v jugoslovansko poslaništvo v Budimpešti. Pozneje so ga skupno z Nagyjem deportirali v Romunijo.

V zahodnih krogih na Dunaju trdijo tudi, da so stalinisti začeli na Madžarskem novo kampanjo za odstranitev Kadarja z oblasti. Očitajo mu baje, da ni «razvijal marksizma-leninizma» in da ni zadušil «pojavov revizionizma» v kulturnem in političnem življenju na Madžarskem.

Baje podpirajo to kampanjo, ki jo je začel ravnatelj partijske šole Kassai, tudi ministrski predsednik Apro, zunanji minister Kiss ter predsednik vlade Muennich. Trdi se tudi, da je bil Kadar odstranjen s predsedstva vlade, ker se je protivil procesu proti Nagyju. Znano je, da sta bila Kadar in Muennich tudi člana Nagyjeve vlade.

Bolgarski marksisti „pozabljajo“ Lenina

25. t. m. obišče Jugoslavijo predsednik norveške vlade Gerhardsen

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 18. — Na vabilo jugoslovanske vlade bo 25. septembra prispel v Jugoslavijo predsednik norveške vlade Gerhardsen. Med uradnim obiskom, ki bo trajal do 3. oktobra, bo visoki gost poleg Beograda obiskal Bosno in Hercegovino, Hrvaško in Slovenijo. Gerhardsena bo sprejel tudi predsednik republike Tito.

Jugoslavija proslavlja, kot smo že poročali, v teh dneh 40. obletnico zavezniškega preboja solunske fronte, ki je imel za posledico kapitulacijo centralnih sil in med njimi tudi Bolgarije. To proslavo sta izkoristila bolgarska lista «Rabotničesko delo» in «Zemledelsko zname» za šovinistični napad na Jugoslavijo. Avtorji napada so v svoji protijugoslovanski gonji pozabili, da je Lenin ocenil borbo Srbije proti Avstriji, v prvi svetovni vojni kot osvobodilno borbo, sicer ne bi ocenili obujanja spominov in komemoracij padlih žrtev kot napad na vse, kar je bolgarsko.

«Vsi Jugoslovani, ugotavlja nocojšnja «Borba», posebno pa najmlajše generacije, so dolžni, da se v teh dneh spominjo žrtev vojske, ki je pred 40 leti ne le osvobodila svojo domovino, temveč prispevala k osvoboditvi vseh jugoslovanskih narodov. Prav ta osvobodilni značaj borbe proslavlja danes socialistična Jugoslavija. Avtorji omenjenih člankov skušajo ustvariti pri bolgarskih čitateljih vtis, da je proslava naperjena proti Bolgariji samo zato, ker se v člankih o proslavi ugotavljajo zgodovinska dejstva, da je ko burška Bolgarija napovedala vojno Srbiji in da so se na solunski fronti proti zavezniškim silam in proti srbski vojski poleg nemskim in avstrijskih čet borile tudi bolgarske čete. Kaže, da avtorji članka sovražijo zgodovinska dejstva, ozroma da se razburjajo zato, ker se enačijo s politiko preteklosti.»

«Borba» navaja besede Lenina, ki je več kot pred 40 leti, ne glede na splošen imperialistični značaj prve svetovne vojne, poudaril osvobodilni značaj borbe Srbije proti Avstriji, in da je bila ta vojna samo nadaljevanje dolgoletnega osvobodilnega gibanja, ki je zajelo milijonske množice v Srbiji.

«Ko danes, 40 let po tej Leninovih ugotovitvah, časopisi socialistične Bolgarije zamujajo osvobodilni značaj borbe srbskega ljudstva in napadajo tiste, ki to borbo proslavljajo, potem pomeni to samo, ugotavlja «Borba», da imenačelna in nemarksistična gonja proti socialističi Jugoslaviji namen razpihovanja šovinistične mržnje. Naj zato, zaključuje «Borba», uvodničarji sofijskih časopisov ne govorijo, da ima «proslava prodora solunske fronte namen odvrniti pozornost od drugih mnogo važnejših in aktualnejših vprašanj, ki se tičejo življenjskih interesov balkanskih narodov», kajti če bi v Sofiji kdo res mislil na interese balkanskih narodov, se taki in podobni članki ne bi nikdar pojavili v sofijskih časopisih.»

B. B.

Še eno pismo z grožnjo o spustitvi atomske bombe

LONDON, 18. — Sovjetsko poslaništvo v Londonu je sporočilo, da je dobilo novo anonimno pismo, s katerim pisec javlja, da je ameriški pilot ir grozi, da bo spustil atomsko bombo na sovjetsko ozemlje, zato da maščuje svojega prijatelja, ki je bil ubit ko je letel z letalom nad Vzhodno Nemčijo. Pisec dodaja, da bo neki njegov prijatelj spustil vodikovo bombo nad Poljsko, ter zaključuje z besedami: «grozo prihodnji petek». Pismo je bilo oddano na pošto v Ipswichu v grofiji Suffolk 11. septembra.

Originalno pismo je predstavnik sovjetskega poslaništva pokazal v ponedeljek predstavniku Foreign Officea, kateremu so poslali tudi fotografijo pisma, ki jo je Foreign Office izročil policiji O zadevi je bilo obveščeno tudi ameriško poslaništvo v Londonu.

To je že četrto pismo, ki ga je od julija letos dobilo sovjetsko poslaništvo in s katerimi pisci sporočajo, da nameravajo spustiti atomsko bombo.

Nad 24 smrtnih žrtev tajfuna na Japonskem

Več tisoč hiš pod vodo - 130.000 ljudi brez strehe

TOKIO, 18. — Strašni tajfun «Helen», ki razsaja nad Japonsko, je danes dosegel Tokio in jugozahodne otoke Japonske. Po najnovejših podatkih, je tajfun povzročil na tem področju doslej 24 mrtvih, 108 ranjenih, 44 oseb pa se je izgubilo, tako da je število mrtvih pravzaprav mnogo večje.

Razen tega je več tisoč hiš pod vodo in 130.000 ljudi brez strehe. Izgubilo se je tudi 195 ribiških čolnov, ki so verjetno potopljeni. Več kot 200 mostov je razrušenih, prometne zveze s Tokiom pa so prekinjene. Na tisoče akrov rižnih polj je hudo poškodovanih.

Tajfunski vetrovi so dosegli hitrost 170 km na uro. Letalski promet je prekinjen. Tudi v samem Tokiu so številne ulice pod vodo. Sole so zaprte.

Koroški Slovenci proti šolski stavki

DUNAJ, 18. — Na sestanku v Železni kaplji na Koroškem so zastopniki slovenske manjšine odločno protestirali proti organiziranju šolske stavke in oživljanju šovinistične gonje proti slovenskemu prebivalstvu. Udeleženci sestanka so opozorili na obveznosti avstrijskih oblasti, da preprečijo bojkotiranje dvojezičnih šol ter protislovensko delovanje in da izvajajo določila, ki jih zagotavlja jugoslovanski manjšini avstrijska državna pogodba. Po vesteh iz Avstrije so tudi v drugih kr

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 23,2, najnižja 17,7, zračni tlak 1016,6, veter 4 km na uro jugozahodnik, vlaga 67 odst., morje mirno, temperatura morja 22,2 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, PETEK, 19. septembra
Januarij, Vido
Sonce vzide ob 5.47 in zatone ob 18.10. Dolžina dneva 12.23. Luna vzide ob 12.43 in zatone ob 22.32.
Jutri, SOBOTA, 20. septembra
Evstahij, Morana

Poživitev volilne kampanje

V nedeljo bodo govorili v Trstu nekateri večji «kalibri» strank

Med rimskimi gosti bodo Rumor, La Malfa in Villabruna - Številna «leteča» zborovanja KPI - Danes sestanek odbora za volilno premirje

V nedeljo bomo slišali na tržaških trgih in v nekaterih kinematografskih dvoranah prve «kalibre» vsedržavnega merila, ki bodo prišli govorit za razne stranke. S temi političnimi osebnostmi se bo dejansko začela volilna kampanja, ki je bila do sedaj zelo omejena in so se stranke v glavnem pripravljale za večje in pogostejše nastope.

Za demokristjane bo govoril namestnik tajnika stranke poslanec Rumor, za republikance znani ekonomist La Malfa ki je bil mnogo let minister v štiristrankarski koalicijski vladi, za radikalce bo govoril bivši liberalni voditelj Villabruna, nova fašistična stranka «Nacionalna stranka dela» pa je povabila v naše mesto svojega ustanovitelja in bivšega misinskega prvaka prof. Massija. Socialdemokrati so pričakovali ministra za finance Pretija, ki pa ne more priti v nedeljo v Trst zaradi drugih obveznosti, ki ga zadržujejo v Rimu. Brez dvoma bi bil minister Preti najbolj privlačna točka nedeljskih volilnih zborovanj, saj je sedaj vedno na prvih straneh vseh časnikov zaradi znane afere Giuffre. Sicer pa socialdemokrati napovedujejo, da bo Preti v Trstu skoraj gotovo 28. t. m.

Zanimivo je, da so se demokristjani odločili za volilno zborovanje v zaprtem prostoru, in sicer v kinematografski dvorani «Excelsior». Nekateri trdijo, da spada to v načrt demokristjanske volilne propagande, ki naj bi določil ostrejši tempo volilnih zborovanj na prostem šele v zadnjih desetih dneh pred volitvami. Za tedaj pa nameravajo pripeljati na Trg Unità še kako večjo ribo od Rumorja. V zaprtem prostoru bo govoril tudi radikalec Villabruna. Med desničarskimi krogi vlada zlasti zanimanje za zborovanje fašistov «Nacionalne stranke dela» in predvsem za njenega ustanovitelja Massija, ki bo govoril na Trgu Goldoni. To zanimanje je razumljivo, če pomislimo da so pripadniki te nove fašistične stranke bivši misovci. Obenem pa je treba poudariti, da se je misovska množica v zadnjih mesecih precej razkrojila zaradi notranjih sporov v tukajšnji misovski federaciji. Ta negotovost med misovci je bila razvidna zlasti na prvem volilnem zborovanju, ki ga je imel v nedeljo misovski prvak Almirante, na katerem ni bilo «velike množice» kot v nedavnih časih. To je seveda posledica spora in negotovosti med tukajšnjimi fašisti, ki so pod stalnim pritiskom osrednjega vodstva in demokristjanske desnice.

Komunisti pa nadaljujejo s svojimi letečimi zborovanji na najrazličnejših krajih mesta in bližnje okolice. Tudi danes bodo imeli 13 letečih volilnih zborovanj. Za sedaj niso še napovedali prihoda nobenega člana osrednjega vodstva.

Danes opoldne se sestane odbor za volilno premirje. Razpravljali bodo predvsem o razdelitvi mestnih in okoliških trgov za volilna zborovanja, ki bodo prihodnji teden. Poleg tega bodo razpravljali tudi o zvočni propagandi in o razobešanju transparentov.

Občinski uradi in še posebno občinski volilni urad delajo s polno paro. 110 občinskih uslužbencev nadaljuje z razdeljevanjem volilnih potrdil volivcem na dom. Do sedaj so razdelili volilna potrdila v 50 volilnih sekcijah. V prihodnjem tednu pa predvidevajo, da bodo opravili delo že v 200 sekcijah. Ceprav se je v preteklih dneh predvidevalo, da bo razdeljevanje končano do 25. t. m., se je vendar včeraj zvedelo, da se razdeljevanje volilnih potrdil v vseh 348 sekcijah ne bo zaključilo pred 1. oktobrom. 27. t. m. pa bo prefekturni komisar na občini objavil na posebnih lepakih seznam vseh 14 kandidatnih list z ustreznimi volilnimi znaki in z imeni vseh kandidatov, ki jih je volilna komisija potrdila.

—«»—

Tiskovna konferenca stanovanjskih upravičencev

Združenje stanovanjskih upravičencev bo priredilo na sedežu v Ul. Palestrina št. 8 v soboto ob 17.30 tiskovno konferenco, na kateri bosta upravni tajnik geometer Salvatori Caristi in tajnik Artegno D'Agosto obrazložila spomenico, ki jo je pripravilo združenje o perečem stanovanjskem vprašanju, o perečih stanovanjskih izgonih in o nekaterih konkretnih predlogih, da se rešijo ta vprašanja.

Istočasno sporoča združenje tudi, da so pripravili zakonski popravek zakona od 21. 3. 1948 št. 447 in ki se nanaša na prepustitev ljudskih stanovanj. Ta zakonski popravek so poslali tržaškim poslancem.

—«»—

Vprašanje Vidalija o Hudem letu

Poslanec Vidali je predložil vprašanje obrambnemu ministru Segniju glede zemljišč na Hudem letu. Poslanec Vidali sprašuje obrambnega ministra, če mu je znano stanje, v katerem je okrog 100 malih posestnikov iz Lonjerja in Padriča zaradi dejstva, da oblasti do sedaj niso še preklicale rekvizicije okrog 300.000 kvadratnih metrov zemljišč, na katerih je bivša ZVU zgradila igrišče za golf.

Bivša anglo-ameriška vojaška uprava je lastnikom teh zemljišč formalno zagotovila, da jim bodo plačali ustrezno odškodnino za rekvizicijo travnikov. Nedavno pa so vojaške oblasti dale omenjeno igrišče v najem «Golf-Clubu» in obenem poslala lastnikom zemljišč obvestilo o razlastitvi s ponudbo zelo nizkih cen.

O tem vprašanju sta svoj čas poslanca Beltrame in Pellegrini obvestila bivšega obrambnega ministra Tavianija, ki je zavrnil derekvizicijo, češ da vojska uporablja omenjena zemljišča za vojaške vaje.

Poslanec Vidali opozarja sedanjega obrambnega ministra, da so za vojaške vaje na razpolago druga zemljišča in poudarja upravičenost zahtev omenjenih malih posestnikov, ki zahtevajo vrnitev zemljišč in poravnavo škode, ki so jo do sedaj utrpeli.

Okrepitev zvez z Južno Ameriko

Brazilska pomorska družba «Flota mercante de Espado» je sklenila okrepiti svojo redno pomorsko zvezo s Trstom, tako, da bodo na tej progi vozile od 2. novembra ladje vsakih 20 dni, kar bodo dosegli na ta način, da bodo ukinili nekatere vmesne pristanke. Po novem urniku bo 2. novembra odplula iz Trsta ladja «Rio Primero», 24. septembra pa bo odplula «Rio Bernero» in 15. oktobra «Rio Belgrano».

Na isti progi bo ponovno pričela 8. oktobra voziti tudi tržaška motorna ladja «Lemme», ki je bila od 19. februarja izven prometa. Ladja ima že sedaj zagotovljen tovor surovega železa produkcije podjetja «Saffo» iz Vidma.

—«»—

Štiri lokomotive za Indijo

Na ladjo «Ugolino Vivaldi» so včeraj končali nalagati štiri lokomotive in tenderje za Indijo. Ta težak tovor je nalagal pontonski žerjav «Ursus».

Sporočilo tajništva sindikata uslužbencev bolnišnic

Ravnateljstvo splošne bolnišnice obljubilo da bo storilo vse za preprečenje odpustov

Nevarnost odpustov je nastala, ker ni prefektura odobrila proračuna, ki predvideva zvišanje bolniške zdrževalnine

Tajništvo sindikata delavcev in uslužbencev, zaposlenih v bolnišnicah je včeraj popoldne izdalo naslednje sporočilo:

Tajništvo sindikata lokalnih uslužbencev je resno zaskrbljeno zaradi posledic, ki jih bo povzročilo dejstvo, da prefektura ni odobrila proračuna splošne bolnišnice in kar se ne more končati drugače, kot da bodo odpustili osebje. Zaradi tega so predstavniki sindikata, v spremstvu direktorja INCA Luciesija imeli včeraj daljši razgovor z direkcijo bolnišnice, kjer so jim zagotovili, da niso opustili ničesar, zato da ne bi prišlo do teh negativnih posledic.

Tajništvo bo nadaljevalo s svojo dejavnostjo zato, da se prepreči vsako skrčenje osebja in bo vse prizadete uslužbence pravočasno obveščalo o razvoju položaja.

Poleg tega so razpravljali tudi o pokojninah za uslužbence bolnišnic v zvezi s poviški pokojnin do višine nacionalne blagajne za lokalne uslužbence. Predstavniki delavcev so ugotovili, da bodo vsem onim, ki imajo pravico do pokojnin INPS, povečali pokojnino. V tej zvezi lahko dobijo interesenti vse informacije pri INCA Ul. Zonta 2.

V zvezi z napovedanimi odpusti smo izvedeli, da se o tem že dalj časa govori v bolnišnici in da gre za približno 40 oseb med nestalno zaposlenim osebjem bolnišnice. Do tega naj bi prišlo, ker odbor za socialno skrbstvo prefekture ni odobril predlogov uprave bolnišnic, da bi zvišala stroške za vzdrževanje v bolnišnici, s čimer naj bi uravnovesili proračun. Vendar pa zadeva ni dokončno urejena in jo še vedno proučujejo, zlasti ker hoče direkcija bolnišnice storiti vse, da ne bi prišlo do odpustov.

Sindikati poudarjajo, da tudi rešitev, kot jo predlaga direkcija, ni zadovoljiva, saj ni prav, da bi povišali že tako visoke prispevke za vzdrževanje bolnikov v bolnišnicah, prav tako pa tudi ne bi bilo pravično, da bi proračunske težave morali prenašati uslužbenci.

—«»—

V novembru otvoritev zavetišča za upokojence

Včeraj si je predsednik ONPI (nacionalna ustanova za upokojence) ogledal gradnjo zavetišča za upokojence na Lovcu, popoldne pa se je sestal z vladnim generalnim komisarjem. Predsednik je bil zadovoljen s hitro gradnjo in pričakuje, da bodo novo zavetišče otvorili v prvi polovici novembra. Že sedaj so prejeli nekaj stotin prošenj za sprejem, medtem ko bodo razpolagali s 250 mesti. Za zavetišče bodo porabili pol milijarde lir.

—«»—

Izšla je knjižica «Videmski sporazum»

Uradni vestnik okraja Koper je izdal in založil knjižico «Videmski sporazum», ki jo bodo prodajali tudi v Tržaški knjigarni v Ulici Sv. Frančiška v Trstu. Knjižica šteje nad 100 strani in vsebuje uvodno besedo, poglavje o območjih, na katerih se uporablja sporazum, z omembo vseh krajev v slovenščini in italijanščini, poglavje o osebnem prometu z vsemi predpisi o propustnicah, sezonskih dovoljenjih za bivanje, izrednih propustnicah itd., poglavje o pomorskem in suhozemnem prometu, poglavje o davčnih in carinskih olajšavah, poglavje o zdravstvenih, veterinarskih in fitopatoloških ukrepih, o socialnem zavarovanju v zvezi z delovnim odnosom, o oskrbovanju z vodo iz miljskega vodovoda in poglavje o splošnih določilih.

Knjižica je torej zelo koristna za vse, ki se zanimajo za obmejni promet in tudi za imetnike propustnic sploh, saj jim bo pojasnila marsikak dvom glede carinskih predpisov, krajev, da kamor je dovoljen prehod s propustnico, podaljšanja bivanja na drugem področju in podobno.

—«»—

Tečaj ruščine

Združenje za kulturne stike s Sovjetsko zvezo javlja, da se je pričelo vpisovanje v tečaj ruskega jezika za leto 1958-59. Vsi, ki se želijo vpisati, naj se prijavijo na sedežu Združenja v Trstu, Ul. S. Nicolò 11-II, tel. 29403, vsak dan od 10. do 12. in od 17. do 19. ure razen v sobotah. Vpisovanje bo trajalo do polovice oktobra.

—«»—

Hud pretep

Ponoči med sredo in četrtkom sta se na Trgu Rosmini dva moža spoprijela med seboj in se temeljito pretepala do krvi. Ni izključeno, da sta se srečala v kakšnem baru, kjer sta pri kozarcu vina našla vzrok za spor in pretep.

Nekdo, ki je prisostvoval pretepu, je telefoniral policijskim organom, ki so poslali na kraj agente. Ti so pretepača spravili v avto in ju odpeljali v bolnišnico. Enemu od teh, in sicer 34-letnemu Francescu Pintusu iz Ul. Negrelli, so ugotovili nič manj kot zlom noge. Pintus je sicer rekel, da poškodba ni posledica pretepa, a pomagalo mu ne bo nič, ker bo moral ostati več kot mesec dni na ortopedskem oddelku. Drugi pretepač, 20-letni Luciano Lugnani iz Drevoreda C. Elisi, se je rešil le z odrgninami, ki bi morale izkinili v nekaj dneh.

—«»—

Nesreča na delu

Bolj iz previdnosti kot zaradi nevarnosti rane na glavi so včeraj sprejeli na opazovalnem oddelku težaka Giusta Cressija iz Gornjega Sv. Ivana, ki bo popolnoma okreval, razen seveda če ne bo komplikacij, najkasneje v 10 dneh.

Ranil pa se je mož med delom v pristanišču, ko je z železnim drogom dvigal del železniškega tira. Drog se mu je izmuznil iz rok in odletel v zrak, a je pri padcu na svoji poti zadel v glavo presenečenega Cressija, ki se ni utegnil umakniti.

—«»—

Obvestilo vojaškim obveznikom

Županstvo sporoča, da je izobešen na oglasni deski v Ul. Malcanton 2 seznam vojaških obveznikov letnika 1940, in sicer za dobo 14 dni od 15. septembra dalje. Vsakdo lahko obvesti županstvo o morebitni izpustitvi obveznikov iz seznama in o morebitnih napakah. Prizadeti lahko dobe vse informacije v oddelku VII matične službe, odsek VI — vojaške zadeve, v Ul. Diaz 25-III, soba 73.

—«»—

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 18. septembra t. l. se je v Trstu rodilo 8 otrok, umrlo je 8 oseb, porok pa je bilo 10.

POROCILI SO SE: pek Guglielmo Križmančič in prodajalka Marija Grgič, mehanik Giovanni Berti in gospodinja Rosalia Szalai, tesar Umberto Geri in gospodinja Maria Fiegl, mehanik Alfonso Abrami in prodajalka Marinella Gondolo, agent CP Antonio Dussi in gospodinja Tea Palisca, agent PS Franco La Pietra in delavka Luciana Medeotti, delavec Albin Skrlj in gospodinja Ana Marija Kralj, študent Aldo Danieli in knjigovodkinja Irene Reggente, mehanik Marcello Sartoretto in uradnica Bruna Perro, mehanik Giorgio Minin in frizerka Bruna Bole.

UMRLI SO: 66-letna Maria Curelich por. Chersulich, 74-letni Domenico Petrina, 79-letna Adelaide Stanic vd. Hahn, 40-letni Ernesto Cupez, 78-letni Roberto Curcio, 29-letni Carlo Silvestri, 74-letna Cecilia Elia por. Fano, 76-letna Francesca Flego vd. Apollonio.

—«»—

NOCNA SLUŽBA LEKARN v septembru

Alabarda, Istrska ulica 7: dr. Leitemburg, Trg San Giovanni 5: dott. Praxmarer, Trg Unità 4: Prendini, Ul. Tiziano Vecellio 24.

—«»—

Valute

	Milan	Rim
Zlati funt	6.000.—	6.200.—
Marengo	4.600.—	4.800.—
Dolar	622.—	624.—
Frank franc.	133.—	137.—
Frank švicar.	144.—	146.—
Sterling	1.620.—	1.650.—
Dinar	81.—	83.—
Siling	23.75	24.25
Zlato	706.—	709.—
Zah. n. marka	148.—	149.—

LJUDSKA PROSVETA

Izvršni odbor Slovenske prosvetne zveze v Trstu bo imel sejo danes, 19. t. m. ob 18. uri na sedežu, Ul. Roma 15.

RAZNA OBVESTILA

Tržaški filatelistični klub «L. Košir». V nedeljo, 21. t. m. bo v prostorih kluba, Ul. Roma 15-II., sestanek od 10. do 12. ure.

ŠOLSKE VESTI

INDUSTRIJSKI STROKOVNI TEČAJ V NABREŽINI Z ODDELJENIMI RAZREDI V SV. KRIZU

Vpisovanje v I., II. in III. razred se vrši neprekinjeno do 25. t. m. v ravnateljstvu v Nabrežini vsak dan od 9. do 12. ure.

* * *

INDUSTRIJSKI STROKOVNI TEČAJ V DOLINI

Ravnateljstvo slovenskega industrijskega strokovnega tečaja v Dolini obvešča vse prizadete, da se vpisovanje za I., II. in III. razred vrši od 1. do vključno 25. septembra vsak delavnik od 9. do 12. ure.

* * *

VISJA REALNA GIMNAZIJA

Na višji realni gimnaziji s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ki ima poleg razredov z realnim učnim načrtom tudi popolne razrede s klasičnim učnim načrtom, se vrši *vpisovanje* za šolsko leto 1958-1959 *do 25. sept.* vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvu zavoda v Ul. Lazzaretto vecchio 9-II.

Navodila glede vpisovanja so razvidna na zavodovi oglasni deski.

* * *

NIŽJA STROKOVNA ŠOLA

Ravnateljstvo Državne nižje trgovske strokovne šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu, Piazzale Gioberti št. 4, opozarja, da se vrši vpisovanje za šolsko leto 1958-59 **do vključno 25. septembra 1958.**

Tajništvo je odprto vsak delavnik od 10. do 12. ure.

* * *

DRŽAVNA TRGOVSKA AKADEMIJA

Ravnateljstvo državne trgovske akademije s slovenskim učnim jezikom v Trstu opozarja, da traja vpisovanje za šol. l. 1958-59 do v vključno 25. sept.

Potrebne informacije se dobijo v tajništvu vsak delavnik od 10. do 12. ure.

* * *

DRŽ. NIŽ. INDUSTRIJSKA STROKOVNA ŠOLA

Ravnateljstvo državne nižje industrijske strokovne šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu, Rojan, Ulica Montorsino 8-III. nadstropje sporoča da traja vpisovanje za šolsko leto 1958-1959 do vključno 25. septembra 1958.

* * *

NIŽJA SREDNJA SOLA

Ravnateljstvo Slovenske nižje srednje šole v Trstu v Ul. della Scuola Nuova 14 sporoča staršem, da se rok za vpisovanje v to šolo zaključi 25. t. m. Vpisati se morajo tudi učenci, ki so delali sprejemni izpit.

* * *

VPISOVANJE IN POPRAVNI IZPITI NA SLOVENSKIH OSNOVNIH SOLAH TRŽAŠKEGA OZEMLJA

Šolsko nadzorništvo osnovnih šol v Trstu sporoča, da bodo popravni izpiti v jesenskem roku in vpisovanje v vseh osnovnih šolah Tržaškega ozemlja po naslednjem razporedu:

Od 15. do 24. septembra t. l. vpisovanje in popravni izpiti po razporedu, ki ga določi didaktični ravnatelj.

V sredo, 1. oktobra se bo pričelo šolsko leto s šolsko mašo.

Vsa potrebna navodila in pojasnila dobe starši pri didaktičnem ravnatelju ali na sedežu šole.

PROSVETNO DRUSTVO RADO PREGARC IZ ROJANA-SKORKLJE

priredi

v NEDELJO 21. t. m. ob 15.30 pri PISCANCIH

VRTNO VESELICO S PLESOM

Nastopajo pevski zbori, tamburaški zbor, folklorna skupina, dolinski trio ter duet Dario in Darko.

PRESKRBLJENO JE ZA PIJACO IN PRIGRIZEK

Obiskovalci se lahko poslužijo openskega tramvaja do postaje Bani.

GLEDALIŠČA

V PETEK KONCERT TRŽAŠKE FILHARMONIJE

Danes ob 21. uri bo v Avditoriju prvi izmed šestih koncertov orkestra Tržaške filharmonije po ljudskih cenah. Nadaljuje se v Pasaži Protti prodaja vstopnic. Koncert bo dirigiral Alfred Hering, ravnatelj Anseatischer Sinfoniker iz Hamburga in bosta na njem sodelovala tudi klarinetist Brezigar in fagotist Bernini. Na sporedu so skladbe Berlioza, Straussa, R. Bossija in Dvoraka.

V prodaji so tudi izkaznice za abonma na vseh šest koncertov.

RADIO

PETEK, 19. septembra 1958

RADIO TRST A

7.00 Jutranja glasba; 11.30 Brezobvezno, drobiž od vsepovsod in... Življenja in usode: «Max Grunig, radijski tovarnar»; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Orkester Armando Sciascia; 13.30 Glasba po željah; 17.30 Plešite z nami; 18.00 Velika dela slavnih mojstrov; 18.30 Glasbena fantazija; 18.45 Scarlattijeve sonate izvaja klavičembalist Ruggero Gerlin; 19.15 Utrinki iz znanosti in tehnike; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.30 Dalmatinske narodne pesmi; 21.00 Umetnost in prireditve v Trstu; 21.20 Orkester José Granados; 21.30 Richard Strauss: Tako je govoril Zaratustra, simfonična pesnitev, op. 30; 22.00 Dante Alighieri: Božanska komedija: Pekel; 32. spev; v prevodu dr. A. Gradnika — razlaga dr. Janko Jež; 22.20 Balkanske ciganske melodije; 22.35 Stravinsky: «Svatba», divertimento za soli, zbor in orkester; 23.00 Kvintet Art Van Damme; 23.30 Nočni ples.

RADIO TRST

12.10 Orkester Piero Rizza; 14.30 Tretja stran; 17.30 Nastop Tržaške mandolinistične skupine; 17.55 Spored na ploščah; 18.30 Nastop Franca Russa z njegovim ansamblom; 19.00 Koncert kvinteta Wiener Symphoniker; 21.00 Glasbeni varieté; 21.20 XXI. mednarodni festival sodobne glasbe v Benetkah: Simfonični koncert, posvečen Strawinskemu.

II. PROGRAM

9.30 Popevke; 14.30 Oddaja o modi; 15.15 Igrajo razni orkestri; 16.00 Tretja stran; 17.00 Orkester Fragna; 18.00 Prosper Mefisto: «Bronasta Venera»; 19.30 Od tanga do rock and rolla; 21.00 Popevke iz filmov; 22.00 Plesna glasba.

RADIO KOPER

Poročila v slov.: 7.00, 8.00, 13.30, 19.00.

Poročila v ital.: 6.30, 12.30, 17.15, 18.15, 22.30.

5.00-6.15 in 7.00-7.15 Prenos RL; 7.15 Glasba za dobro jutro; 8.00-12.00 Prenos RL; 12.00 Glasba po željah; 13.40 Kmetijski nasveti; 13.45 Popoldanske melodije; 14.30 Gospodarska oddaja; Rentabilnost na melioriranih področjih; 14.40 Popularne skladbe; 15.20 Domači pevci in ansambli pred mikrofonom: Pevski zbor «Vrba» iz Sovodenj p. v. Dora Klavčiča; 15.40-17.00 Prenos RL; 17.00 Monia Liter s svojim orkestrom; 17.25 Od melodije do melodije; 18.10 Simfonični koncert; 19.00 Poje Luciano Tajoli; 19.30-22.15 Prenos RL; 22.15 Orkester Duke Ellington.

SLOVENIJA

327,1 m, 202,1 m, 212,4 m

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 22.55.

8.05 Narodna pesem po kontinentih in oceanih; **8.30 «Zabavne melodije 1958», Opatija (posnetev 1. dela izbora popevk z festivala Jugoslovanske radiodifuzije);** 10.10 Izbor skladb sporedu orkestra Radia Ljubljana; 11.00 Za dom in ženo; 11.10 «Prijsli drevi, fantič moj»; 11.40 Skladbe Maurica Ravela igra Robert Casadesus (Pavana za umrlo princesko; Po Emanuelu Chabrierju; Ladja na oceanu; Dolina zvonov); 12.00 Zvoki s Havajev; 12.15 Kmetijski nasveti; 12.25 Prizori iz slovanskih oper; 13.30 G. Rossini-O. Respighi: Fantastična prodajalna, baletna suita; 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo; 14.35 «Za veselo srce in urne prste»; 15.40 Iz svetovne književnosti: Pesmi Salvadora Quasimoda; 16.00 Koncert ob štirih — Hugo Wolf: Italijanska serenada — Frederik Chopin: Koncert za klavir in orkester št. 1 v a-molu — Richard Wagner: Uvertura k operi «Tannhaeuser»; 17.10 Odprite srce prenikl! 18.00 Iz naših kolektivov; 18.30 Baritonist Thanos Burtis poje samospeve grških skladateljev; 18.45 Turistična oddaja.

20.00 Festival jugoslovanskih popevk.

22.15 Matija Bravničar: Simfonija in Re.

TELEVIZIJA

17.00 Spored za otroke; 18.00 Poročila; 18.45 Oddaja za ženske; 19.30 Guy De Maupassant: «Simonov oče», novela; 19.45 Tiskovna konferenca; 20.15 Italijanska ustava; 20.30 Poročila; 21.00 Gorin: «Mirra Efrosa», komedija v 4 dejanjo poročila.

KINO

Excelsior. 16.00: «Cowboys», G. Ford, J. Lemmon. Technicolor.
Fenice. 14.45, 18.15, 21.45: «V 80 dneh okrog sveta» Vse izkaznice neveljavne. Vstopnina 450 L.
Nazionale. 16.00: «Obešenje ob reki», R. Calhoun in A. Francis.
Arcobaleno. 16.00: «General despadosova», C. Romero. Izkaznice neveljavne.
Supercinema. 15.30: «Zbogom orožje», Rock Hudson, Jennifer Jones.
Filodrammatico. 15.00: «Vrata Quinlan», C. Heston, J. Leigh. Strogo prepovedano mladoletnim. Varieté: «Konec sveta».
Grattacielo. 16.00: «Cirkuški prince», Cinemascope, D. Kaye in Pierangeli.
Cristallo. 16.30: «Divji bes», Paul Newman, Lita Milan.
Capitol. 16.30: «Nedelja je vedno nedelja», Alberto Sordi, Vittorio De Sica, Mario Riva, Lorella De Luca.
Astra Rojano. 16.30: «Nežno ljubime», E. Presley.
Alabarda. 16.30: «Divji bes», Paul Newman, Lita Milan.
Aldebaran. 16.00: «Jurišna patrulja», Velika nagrada festivala v Vichyju.
Ariston. 16.00: «Alpski angeli», Luisella Boni in A. Farnese.
Aurora. 16.30: «Voda do grla», Anne Baxter, Richard Todd. Uprava svetuje gledati od 16. četrtka.
Garibaldi. 16.00: «Timberjacks», Sterling Hayden, Vera Ralston.
Ideale. 16.00: «Tat on, tatica ona», Alberto Sordi, Sylva Koscina.
Impero. 16.30: «Nepremagljivi meč», J. Utaemov.
Italia. 16.30: «Gospa je veleleta», Lana Turner in Jeff Chandler.
Moderno. 16.00: «Paris Holiday», Bob Hope, Anita Ekberg.
S. Marco. 18.00: «Zob za zob», Curd Jurgens, Folco Lulli.
Savona. 16.00: «Materini ljubljenček», M. Arena.
Viale. 16.00: «Zver, ki je izgubila svet».
Vittorio Veneto. 17.00: «Henrik V.», Laurence Olivier.
Belvedere. 16.30: «Attanasio, cavallo vanesio», R. Rascel.
Massimo. 16.30: «Pekel nas obožuje», P. Lorre, R. Colman.
Novo cine. 16.00: «Bojevniki modre košute», Tony Martin, ali.
Odeon. 16.00: «Hollywood ali smrt», D Martin in J. Lewis.
Radio. 16.00: «Interludij», June Allyson, Rossano Brazzi.

NA PROSTEM

Arena dei fiori. 20.00: «Past na morju», E Manni, M. Frau in N. Gray.
Arena Diana. 20.00: «Siljana obsedenost», Jane Wyman, Rock Hudson.
Ariston. 20.00: «Alpski angeli».
Garibaldi. Kot zgoraj.
Marconi. 20.00: «V senci giljotine», Louis Jourdan, Belinda Lee.
Paradiso. 20.00: «Trdnjava amazonk», Audie Murphy.
Ponziana. 20.00: «Cilj Burma», Errol Flynn.
Rojano. 19.30: «Na vzhodu se umika», H. Krahl in B. Wicki.
Secolo Sv. Ivan. 18.30: «Cigankina strasti», Carmen Sevilla, Richard Kiles.
Stadio. 19.45: «Odongo», Rhonda Fleming, Mac Donald Carey.
Valmaura. 19.15: «Dnevnik obsojencev», Rock Hudson in Julie Adams.

KINO MILJE

Europa: «Jastrebi železne cestne». Technicolor.
Roma: «Lepotice v zraku».
Verdi: «Ponos in strasti», Sofija Loren, Frank Sinatra, Gary Grant.

—«»—

MALI OGLASI

PODI IZ FURNIRJA po 330 lir kv. m — se prodajajo v Ul. Gambini 3.

Izpred kazenskega sodišča

Žalila je bivšega tržaškega župana obsodili pa so jo za žaljenje agenta

Prezahtevna begunka bo morala sedeti štiri mesece - Slaba plačnica - Danes proces proti graditeljem utrdb okrog Pulja

Francesca Sanvincenti, doma iz Istre, je julija 1955. leta zapustila svoj rodni kraj in se preselila v Italijo. Mislila je, da se ji bo cedil med v usta in da ji bo država prišla z vsem potrebnim na pomoč. Toda kaj kmalu se je razočarala, ker so njeno sestro pustili v Trstu, njo pa so poslali v Marghero pri Benetkah, kjer so ji dali zasilno stanovanje, nevredno tega imena.

Ženska, ki je bila nekoliko slaboumna, pa čeprav ni bila nevarna družbi, si je želela boljšega življenja in se je opravila v naše mesto. Tu je bil, tako si je ženska mislila, župan Istran in kot tak bi moral pomagati Istranom. Župan Bartoli je res pomagal in dajal prednosti ezulom ter pozabljal na meščane, ki jih je upravljal, a za žensko se ni pozanimal.

Najprej je šla na občino in vložila prošnjo: hotela je mesto hišnice in seveda tudi stanovanje, kjer bi lahko živela s svojo sestro. Na občini jo je sprejel neki uradnik, ki jim je zagotovil pomoč, vendar o tej ni bilo ne duha ne sluha. Ko je izvedela za naslov stanovanja župana v Ul. Belpoggio, se je odpravila tja, a si je s tem nakopala precej zla.

V veži je stal agent upravne policije, ki je žensko opozoril, naj gre na občino. Baje ji je tudi obljubil, da bo on govoril s kakim uradnikom, a to je bil verjetno le izgovor, da se reši te sitne ženske. Dejstvo je, da o njej na občini ni nihče ničesar vedel in tako je Sanvincentijeva sklenila preiti v protinapad. Ze na ulici pod županovimi okni je na ves glas kricala, «da jo v Italiji hočejo umoriti z lakoto». «To morajo vsi vedeti,» se je drla razočarana ezulka. «Pridi dol in pomagaj mi,» je nadaljevala z besedami, ki so bile namenjene županu, «drugače ti bom na Trgu Unità izpraskala oči.»

Stražar je skušal žensko pomiriti, vendar ga je ezulka napadla, češ da je južnjak, umazan Neapeljčan itd., pa čeprav je bil agent Tržačan, Pomagalo pa ni niti, ko je moral agent trdno prijeti, da bi jo pomiril. Morali so priti drugi agenti policije, da so jo odpeljali, vendar zaslišati je zaradi njenega stanja ni bilo mogoče. Premestili so jo v zapor, kjer so jo lahko čez nekaj dni zaslišali. Tedaj je ženska izjavila da agenta ni užalila, pač pa mu je rekla samo, da je lažnivec.

Na razpravo pa ezulka ni prišla in tako so jo sodniki obsodili na 4 mesece in 20 dni zapora za žalitev javnega funkcionarja.

* * *

Skoraj dva meseca več bo morala presedeti v zaporu 41-letna Vincenza Balestrucci por. Colberti, ki je po rojstvu iz Barlette, a stanuje v našem mestu v Ul. Montorsino.

Kazen, ki so ji jo sodniki prisodili, je zaradi ponarejevanja podpisa na menicah, ki jih je pod lažnim imenom izstavila lastnici trgovine s čevlji Costanzi Ghidoni por. Marchini iz Ul. Vecellio. Colbertijeva je imela navado kupovati čevlje na obroke, plačevala pa je zelo nerada. Ko se je Marchinijeva naveličala čakanja, je sestavila 10 menic za približno 40.000 lir in jih predložila v podpis Colbertijevi. Ta pa ni podpisala z lastnim imenom, pač pa z imenom neke Tine Corvino. Zadeva je prišla na dan, ko so menice zapadle in tako je Marchinijeva zahtevala poravnavo dolga.

Istočasno pa je romala na policijo prijava, na podlagi katere so Colbertijevo obtožili in tudi obsodili.

Preds. Fabrio, tož. Pascoli, zapisn. Urbani

* * *

Danes se bo začel pred kazenskim sodiščem, kateremu bo predsedoval dr. Corsi, zelo zanimiv proces, ki je odmev «veselega upravljanja» nekaterih vojaških osebnosti in gradbenikov v okolici Pulja, kjer so gradili utrdbe.

Obtožnica je sestavljena iz 13 točk in v teh najdemo obtožbe vojaških poneverb, lažnega podpisovanja dokumentov, prevare in podobno. V začetku preiskave je bilo skupno 21 obtožencev, a nekateri so dosegli oprostitev. Ostalo jih je še 13 in ni izključeno, da je kdo že umrl.

Sodni postopek je bil uveden na zahtevo dveh generalov republikinske vojske, ki sta 1944. leta odkrila poneverbe. Začel pa se je šele 1946. leta, ko je vojaško tožilstvo v Milanu predalo akte tržaškemu državnemu tožilstvu za nadaljnji postopek.

Toda nastale so komplikacije, ker se ni nobeno sodišče smatralo za ozemeljsko kompetentno in tako so akti romali v Videm, Benetke, Gorico in zopet v Trst, kjer so končno le sklenili, da bo razprava. Ta bi morala biti 5. avgusta letos, a so jo morali odložiti. Na zahtevo ministrstva obrambe in tudi pravosodja je sedaj proces prišel na vrsto in se bo začel danes zjutraj.

—«»—

Policija prijela cerkvenega tatu

Pred dnevi je neki duhovnik zasačil v cerkvi v Ulici Rossetti, neznanca, ki se je sumljivo sprehajal nedaleč od vrat zakristije. Duhovnik se je takoj pozanimal pri neznancu, če kaj želi in kako je prišel v cerkev. Vedeti moramo, da so v tisti cerkvi zabeležili v tem mesecu nekaj tatvin denarja.

Medtem ko je duhovnik skušal izvleči iz ust neznanca kako priznanje, je drugi poklical policijo. Toda agenti niso našli več osumljenca. Povedali so jim, da je zbežal, a da mu je za petami drug duhovnik, ki je imel kljub težki obleki nekaj športnega duha.

Tudi agenti so odšli na ceste in začeli opazovati. Na vogalu Ul. M. D'Azeglio z Ul. Pascoli so opazili Alessandra Bianchija brez stalnega bivališča in tega so tudi odpeljali na zaslišavanje. Bianchi je spočetka trdovratno tajil poskus tatvine in tudi, da bi bil avtor ostalih tatvin. Toda kaj kmalu je klonil in je priznal, da je že dvakrat ukradel v isti cerkvi, kar mu je prineslo preko 36.000 lir dobička. Vsekakor lepa vsota, ki pa ga je sedaj spravila v zapor. Bianchija so namreč poslali v Coroneo, kjer bo ostal do procesa.

—«»—

Žeparji izkoristili preveliko zaverovanost

Enrico Pojani iz Koronejske ulice je bil predvčerajšnjim popoldne tako zaverovan v gledanje in občudovanje kolesarskih «asov», ki so se pripravljali za dirko okoli Trga Unità, da ni čutil žeparja, ki mu je z roko segel v žep in mu ukradel listnico s 50 tisočaki.

Trije delavci so se predvčerajšnjim zglasili na komisariatu in prijavili, da so jim neznani tatovi ukradli iz barake, kjer stanujejo na gradbišču pri livarni v Skednju, nekaj

VILJEM ELSKOT:

DEČEK

Preidimo na stvar. Kot že veš, tvoja mati ne bo prišla sama, ampak jo bo na poti spremljal tvoj trileti nečak. In Jean se je od tedaj, ko si odpotoval, zelo razvil. Bodi prepričan, zelo se je razvil. Ne mislim na zunaj, niti da je močno zrasel, ker se otrok v pol leta malo menja. In še vedno ima oni koderčeh, kot nekoč. Mislim pa na nagel razvoj njegovih uniskih sposobnosti in na njegov dar govora...

Toda menim, da bo najbolje, če ti opišem razgovor, ki sem ga imel danes popoldne z malčkom, vtem ko je tvoja draga mama odšla v mesto, da bi si pomerila novo obleko.

Kot vedno, je takoj prešel na stvar in se pri tem ni niti zmenil, kaj delam.

«Je lev velik kot svet?»

Na kratko sem mu odgovoril: «Ne». In to tako odločno, kot bi bil zares izmeril in pretehtal velikino in težo kralja puščave in sveta. Nato sem vzdihnil in knjigo zaprl.

Čeprav je bil moj «ne» odločen, mali ni bil z njim zadovoljen in zdelo se je, kot bi potreboval nekaj trenutkov, da bi se z njim sprijaznil. Končno sem dojel, da mu moja sveta resnica ni pogodu. Ostal je mrk. Tokrat je bila resnica preveč resnična, zato sem jo spontano popravil:

«Da, Jean, lev je prav tako velik kot svet».

Njegovo ime sem izgovoril z nekoliko drhtečim glasom in zaupljivo, v upanju, da bo to nanj vplivalo in ga spravilo v dobro voljo. Nisem mu enostavno rekel «da», ker bi po mojem prejšnjem «ne» zvenelo bolj smešno. Predvsem pa bi moral on dobiti vtis, da izgovarjam svoj «da» po razmišljanju, ker me bo sicer uvrstil med one ljudi, kakršna je tukajšnja strežnica, ki na vprašanja nikoli ne odgovarja in kar mirno nadaljuje z brisanjem poda. Zato sem prvotnemu odgovoru dodal njegovo vprašanje o levu in o ostalem in to izgovoril z nekoliko pretirano potrdilnim tonom, da bi on imel vtis, da je moj drugi odgovor v nasprotju s prvim le posledica daljšega in globljega razmišljanja in da bi ga s tem spravil v položaj, da pri svojem nadaljnjem povpraševanju ne vztraja. Toda on ni izgubljal časa. Moja prepričljiva trditev mu očitno ni bila dovolj.

«Je večji?»

Zdi se, da je prav dobro vedel, da dve stvari prav nikoli nista povsem enaki in da bi morala ena od njiju biti vsekakor večja. Predpostavljam celo, da je bilo njegovo prepričanje o velikosti kralja puščave zgrajeno še preden je postavil vprašanje «ali je lev velik kot svet?». Njegovo prvo vprašanje je bil le uvod. Ravnal se je, kot bi ne hotel vplivati na izbiro mojega odgovora, kot da bi bolj užival v odgovoru, ki predstavlja izraz mojega mišljenja, kot pa v odgovoru, ki mi ga ni všel. Vsekakor sem vedel, da ne smem več slepomiti in izbirati med pozitivnim levom in abstraktnim svetom, ker se bo sicer stvar slabo zasukala. Lahko bi ga bil celo slišal, kako razmišlja:

«No, le predrzni se trditi, da je lev manjši!»

In zdelo se mi je, kot bi bil on razumel, kako lahko spraviš v zadrego nekoga, ki tako enostavno skače od «ne» na «da».

«Da, večji», sem v dvomu priznal.

Nad svojo zmago in nad zmago leva je tako užival, da sem se prevaral in za trenutek knjigo ponovno odprl.

«Kaj pa če Jean postavi leva proti Nemcem, kaj potem?» — trešči iz njega.

Kaj vse niso počeli s to nesrečno Nemčijo, začenši z versajskim sporazumom. Po vseh teh peripetijah sedaj pa še ta lev.

Hotel sem mu odgovoriti, da bi Nemci postavili leva v kletko, v živalski vrt, toda nisem smel. Ugled in prestiž te živali me je popolnoma paraliziral.

«Potem bi bilo hudo, Jean», sem ga z zaskrbljenim izrazom začel prepričevati.

Na njem se je videlo, da se mu izraz «hudo» zdi nekako nedoločen in neumesten.

«Kaj bi rekli Nemci?»

«Nič, Jean, bežali bi».

Da ne bi fante mislilo, da se z menoj lahko dela norca? Kako bi on sploh mogel dovoliti Nemcem, da se njegovemu levu postavijo po robu in to kar tako. Potemtakem bi mogli malone ostati pri mizi in nadaljevati s pitjem. Ne, ne glede na to, ali jim je pogodu ali ne, moram te ljudi pognati vsaj v beg, pa čeprav je ta vojaški narod vse drugače razpoložen. K temu me sili ono njegovo «kaj bi rekli Nemci?», ki predstavlja samo uvod v mnogo hujše preizkušnje, ki jim jih je on pripravil.

Njegov razočaran pogled je bil uperjen nekam v daljavo. Ni mu bilo prav, da bi Nemci le na račun dobrih peta spremenili svoj odnos do leva.

«Čemu bežijo?»

S tem vprasanjem bi deček hotel; da povem kar neposredno, kajti on ne sprejema dejstva, da bi nekdo tekel za zabavo, ampak mora obstajati neki globlji razlog. In tega razloga ne smemo iskati drugje, razen v čeljustih in šapah kralja puščave.

«Zato, ker se bojijo», proti svoji volji priznam.

Nabere čelo, verjetno zato, ker mu moja obrazložitev ni dovolj in ker sem v odgovorih nekoliko počasen.

«Zakaj se bojijo?»

In skoraj šepetaje, kot bi me hotel ohrabriti doda:

«Kaj lev Nemce pohrusta?»

On želi slišati o krikih, želi videti kri, ali pa je treba njegovega leva takoj strpati v kletko.

«Kaj, če jih hrusta? Seveda, Jean! Toda le kakega posameznega».

«Kaj to pomeni le kakega posameznika?»

«Kaj to pomeni?», ponavljam to vprašanje, da bi pridobil na času in se spomnil, kako naj mu ga obrazložim. Toda moje ponavljanje vprašanja mu ne prija.

«Povej vendar že».

Delam se zamišljenega, nabiram čelo, kot kak Arhimed in se zdi, kot bi mu moja mimika bila v zadoščenje. Sicer pa ne vztraja več na tem vprašanju, niti na odgovoru in zato občepim pri mislih, kako naj mu ta izraz pojasnim. Glavna stvar je po njegovem to, da lev grozi Nemcem in da jih je začel že jesti. Zato vpraša:

«Če pa se lev loti konja, kdo bo zmagal?»

«Lev», izjavljam prezirno, ker smatram, da ni potrebno tako vprašanje sploh postavljati.

«Kaj pa konj?»

«Podleže».

To bi bil moral predvidevati. On bolje ve kot jaz, kakšna je usoda konja, toda pričakoval je celo reko izrazov, cel hudournik zvočnih besed, s katerimi bi ugonobil konja. Zato se na njegovem obrazu pojavlja izraz nezadovoljstva. Beseda «podlegel» mu ne ugaja, ker je preveč bleda in se mu zdi nemogoče, da bi nekdo, ki bi enkrat podlegel, ne mogel drugič zmagati. In tedaj je sam pri sebi sklenil, da konju ne privošči več življenja, vsaj za danes ne.

«Kaj lev konjev ne je?»

Kaže, da bi se s tem vprašanjem moglo zgoditi podobno kot z Nemci. V njegovem glasu je nekaj razdraženosti.

«Toda, Jean ne more več jesti, ko pa je že pozrl vse tiste Nemce?» Menim, da mu tako zgodnje spoznavanje logike ne bo škodovalo in zazdelo se mi je, da to že razume, toda takoj za tem pride na dan s svojo staro resnico:

«Kaj lev ne more pojesti konja, ko je že mrak?» vpraša in pri tem misli... «tekaj, ko je ostalo že prebavil».

«Da, o mraku lev pogolta tudi konja in to kos za kosom vse, do repa».

«Zakaj pa ne tudi rep?»

Tudi na to vprašanje hoče pojasnilo, ker hoče, da bi bil njegov lev v vsem popoln. In glej, koliko prestiža je z mojim odgovorom izgubila ta žival.

«Zato, ker bi ga dlake ščegetale po grlu», sem odgovoril.

To je zvenelo precej neprepričljivo, toda drugega odgovora nisem staknil. In vidim, kako je bil njegov lev pri njem ponižan in kako se pripravlja, da bo to vprašanje rešil kdaj pozneje, morda čez uro, dve. Zato povsem zapusti svojega leva in njegov rep in da bi se malo pozabaval, potegne na dan eno svojih novih ugank:

«Če pa se parna lokomotiva sreča s parnim valjem?»

Ob tem vprašanju sem čutil neizrečno željo, zbežati iz hiše.

20. IX. 1958 (Ukinitev javnih hiš) — Kaj ko bi ustanovili «Anonimno družbo grešnikov»? (Iz «Il Mondo»)

V AMSTERDAMU SO SE MNENJA «ASTRONAVTOV» KOSALA

Anatomski prerez stratosfere

Domneve Američana Singerja v nasprotju z ruskimi ugotovitvami

O mednarodnem kongresu astronavtike v Amsterdamu smo že pisali. Nemogoče bi bilo slediti vsem trditvam in hipotezam, ki so se na tem kongresu postavile, vsekakor pa je treba pribiti, da je med posameznimi gledišči precej nesoglasij, posebno ko gre za zadeve, ki so prostorno bolj odmaknjene od našega planeta. Sicer je res, da se ti strokovnjaki dejansko ukvarjajo edinole z zadevami, ki so močno odmaknjene od nas, vendar jim je tehnika že dosiej omogočila, da so zelo visoko povzpeli v stratosfero in jonosfero, da so torej preko «explorerjev» in «sputnikov» dobesedno segli z roko tja daleč visoko, kamor jim je bila do pred kratkim pot zaprta. Kljub temu pa so tudi glede nižjega področja njihova mnenja precej ločena. Posebno pride to do izraza med domnevami in trditvami Američana Singerja in sovjetskih trditev. Ob tem bi lahko dodali, da so dosedanja odkritja razblinila nekaj zgrešenih domnev, ki so do pred kratkim veljale že kot nekaj gotovega.

Gre tu predvsem za do sedaj veljavno tezo, da je eter mehanični nosilec svetlobe in elektromagnetskih valov. Dosej so menili, da svetlobni valovi nastajajo ob trepetanju etra, ki prodira skozi vsako telo. Ta domneva je sedaj dokončno odstranjena. Druga dosedanja domneva, ki je prav tako odpovedala, je v zvezi s trdnim dušikom, ki da ga je na višini od 120 do 600 km kar cela debela plast, ki se tu zadržuje v obliki zelo drobnega prahu. To so skušali dokazovati s spektrom, ki da je tako kazal.

Ne bomo se spuščali v naštevanje teh trditev in ugotovitev, ker je snov preveč težka in zanimiva le za strokovnjaka, pač pa bomo skušali pogledati v stratosfero in v še višje plasti po novi razporeditvi in ob novih podatkih:

Najnižja plast atmosfere, ki obdaja naš planet, je troposfera, ki sega do približno 15 km. Od tod do 40 km visoko je plast ozračja, ki je bogat z ozonom. Od tod dalje je tako imenovana jonosfera in plasti se nato nadaljujejo dalje do medplanetarnega in nato v medzvezdni prostor. Ob tem bi dodali, da so prejšnje le približne meje in bolj teoretičnega značaja.

Zanimive so pri tem ugotovitve glede temperaturnih sprememb v višjih plasteh. V troposferi, to se pravi do višine 15 kilometrov, se temperatura niža za 6 stopinj na vsak km. Od tod do 28 km višine pa imamo skoraj stalno temperaturo, ki znaša —56 stopinj C. Od tod pa do 40 km višine začne temperatura ponovno naraščati in pri 55 km znaša že +30 stopinj C. To povišanje temperature se razlaga s tem, da se na teh višinah kisik spreminja v ozon in zadržuje več sončnih žarkov. Od tod do 85 km visoko gre temperatura ponovno navzdol dokler ne seže do —120 stopinj C. V jonosferi začne temperatura ponovno naraščati, tako da imamo pri 200 km višine že okoli 400 stopinj nad ničlo, 100 km više pa že 800 stopinj nad ničlo. Od tod dalje temperatura še narašča.

Navedene številke so številke, ki jih je v Amsterdamu dal ameriški znanstvenik Singer. Z njimi ne soglašajo vsi, posebno ne ugotovitve sovjetskih strokovnjakov, toda ne moremo navesti njih podatkov, ker jih sovjetski strokovnjaki niso dali. Zato pa bomo navedli to, kar so dokazali oni letalci, ki so se povzpeli v velike višine z letali ali kar so pokazale merilne naprave na balonih, ki so jih spustili ob geofizikalnem letu. Na višini 16 km se more temperatura v enem dnevu spremeniti tudi za 30 stopinj, na 40 km višine pa more dnevna razlika v temperaturi znašati tudi do 40 stopinj. V višjih legah je baje razlika še večja. Ti podatki so posredno vsaj v nasprotju s trditvami ameriškega znanstvenika Singerja o nekaterih plasteh s stalno temperaturo, toda še vedno smo na področju domnev in jih kot take sprejmemo.

Zelo zanimivi so tudi podatki o gostoti zraka. Na višini 10 km je gostota zraka za trikrat manjša kot na morski ravni. Deset km više pa je gostota zraka že za 14-krat manjša. Pri 60 km je zrak za 1000-krat redkejši kot na zemlji. Po računih, ki so prikazani na kongresu astronavtike v Amsterdamu, je na višini 480 km zrak tako redek, da bi ga v enem kubičnem kmu zajeli komaj za en gram. Nadaljujmo s številkami: število molekul v enem kubičnem centimetru prostora na višini 1000 km je približno za 3 trilijone krat manjše kot na morski ravni.

Zanimivo bi si bilo ogledati tudi odnos sestavnih delov zraka v spodnjih slojih atmosfere. Tu je odnos baje vedno stalen in v troposferi imamo v zraku 78.6 odstotka dušika, 20.90 odst. kisika, 0.94 odst. argona in 0,1 odst. drugih plinov. To se pa nanaša seveda le na suhi zrak, ker vemo, da je v nižjih plasteh troposfere še 4 odst. vodne pare. V gornji troposferi nad višino 11 km vlage v zraku že ni več, kot izginejo v višjih plasteh tudi nekateri drugi plemeniti plini, kot na primer neon, kripton in ksenon.

Pri 17. km višine se začenja močnejša koncentracija ozona, ki doseže svoj višek tri 25 km in sega vse do 48 km, kjer popolnoma izgine. Pri 60 km so z različnimi napravami odkrili pozitivne in negativne jone, pri 70 km pa že sproščene elektrone.

Vse do tu smo govorili o bližnjih plasteh atmosfere. Za njo vemo, da s svojo gostoto ščiti življenje na zemlji, ker bi sicer vsako živo bitje pomorili škodljivi žarki iz vsemirja. Kateri so ti žarki? Gre za ultravijolične, infrardeče, rentgenske in kozmične žarke. Od vseh teh žarkov imajo najbolj prodorno moč kozmični žarki, za katere se ne ve, od kod izhajajo, razen tega, da prihajajo iz vsemirskega prostora.

Ko zapustimo atmosfero z vsemi njenimi plastmi, pridemo v medplanetarni prostor, ki po najnovejših trditvah prav tako ni povsem prazen. Poleg izredno razredčenega zraka je tu tudi zelo mnogo tako imenovanega kozmičnega prahu. Kolikšna je tu gostota tega prahu, je še vedno uganka, vendar strokovnjaki računajo, da je v medplanetarnem prostoru 0,005 grama kozmičnega prahu na kubični kilometer, kar je vsekakor veliko, ker menijo drugi, da ga je za 500.000-krat manj. Iz medplanetarnega prostora prehodimo nato še v medzvezdni prostor, kjer zasledimo medzvezdni prah ali tako imenovani kozmični dim, ki je še mnogo bolj droben od kozmičnega ali medplanetarnega prahu.

Xenia Monti, Španjolka, je najbolje plačana subreta v Argentini. Ima 20 let in je napisala tudi knjigo z naslovom «Hudiču so vseč gole ženske». V kratkem pride v Italijo, kjer bo nastopila v nekem varietejskem filmu

POMENEK O JEZIKU

Bralec je človek, ki bere. Pravimo mu tudi čitatelj. Vsak pisatelj si želi, da bi njegova dela zanimala bralce.

BRALEC

BRAVEC

Bravec je oven, ki vodi čredo ovac. Bravci imajo polžasto zavite, s strani stisnjene rogove. Ovčje meso se imenuje tudi bravina.

* * *

SLABO:

Sosedov oče je preminul ponoči. Svojci preminilega so se zbrali na sodišču zaradi zapuščine.

Preminul
Preminil

DOBRO:

Sosedov oče je preminil ponoči. Svojci preminulega so... Preminul je pridevnik, preminil pa glagol oz. deležnik.

* * *

FR. O. vprašuje, če je pravilno napisati: «D'Annunzija štejejo med sodobne pesnike», ali mora biti «D'Annunzia štejejo med...».

D'Annunzija
ali
D'Annunzia

ODGOVOR: Prav je «D'Annunzia...», ker sklanjamo D'Annunzio, D'Annunzia, itd. Podobno gre tudi Boccaccio, Bolaffio, Ferruccio itd.

NA LETOŠNJEM ZAGREBŠKEM VELESEJMU

«Družina in gospodinjstvo 1958»

Obiskala sem letošnji mednarodni zagrebški velesejem Seveda, to še ni takšen dogodek, da bi morala o njem še posebej pisati, saj si ga dnevno ogleda na tisoče in tisoče domačinov in tujcev. Tudi ni moj namen opisovati gospodarski pomen tega velesejma, ki pridobiva iz leta v leto na veljavi, ugledu in pomenu. O tem je bilo že dosti povedanega in napisanega, o tem je govoril na otvoritvi velesejma predsednik Tito, o tem pišejo domači in tuji gospodarski časopisi.

Orisala bom svoje vtise o vsem tistem, kar sem na velesejmu videla in kar zanima predvsem nas žene in gospodinje — to je o mednarodni revialni razstavi «Družina in gospodinjstvo 1958», ki je tudi v sklopu velesejma. Saj moram kar takoj povedati, da bi jo kmalu niti ne videla. Zagrebški velesejem je nekaj tako ogromnega in velikega da se človek v njem kar zgubi. Mislila sem, da si bom ogledala samo razstavo gospodinjstva, pa so me drugi paviljoni tako pritegnili, da sem prišla do «razstave lepšega življenja» (tako jo organizatorji imenujejo), ko sem bila že tako utrujena in prepotena, da se mi je zdel vsak razstavljeni naslanjač, ali kavč še mnogo lepši in udobnejši.

Kot so mi povedali in kot sem lahko tudi sama videla in razumela, je bil glavni namen organizatorjev te razstave, ki je v središču zanimanja sto tisočev obiskovalcev velesejma, pokazati v teoriji in praksi, kako bi se lahko danes bolje in udobneje živelo. V času, ko silimo že na Mesec ter delajo znanstveniki še druge velike izume in načrte, je povsem razumljivo in opravičljivo da stori znanost tudi nekaj za naše udobje, za lajšanje vsakodnevnega dela, torej za boljše življenje človeka, ki je vse to ustvaril!

Razstava torej pokaže, kako bomo laže živeli in uspešneje reševali svoje osnovne probleme. Tako obsega vrsto ključnih problemov, ki zadevajo družino, začenši od skrbi za otroke, za težka gospodinjska dela, prehrano in problem ustanavljanja servisnih služb v stanovanjski skupnosti.

Razstava obsega osem paviljonov in dve odprti otroški igrišči. Pri organiziranju razstave so sodelovale skoraj vse organizacije — od sindikatov, ženskih društev, društev prijateljev mladine, ljudske tehnike, Rdečega križa, Zveze novinarjev, pa do zavodov za napredek gospodinjstva, zavoda za socialno zavarovanje in organov oblasti.

Pa začnimo s prvim paviljonom, v katerem je s pomočjo maket in slik pokazana organizacija moderne stanovanjske skupnosti. Ko sem gledala te makete in načrte, mi je postal precej jasen namen in cilj stanovanjske skupnosti. Vse tisto, česar en sam poedinec ne zmore in kjer mu skupnost lahko pomaga — od varstva otrok (otroška dvorišča, sobe za otroke, igrišča, vrtci) do servisnih služb pranja, krpanja, likanja perila, uslug družbene prehrane, skupnih delavnic in zabavišč — vse to je zajeto tu.

Prav gotovo je, da lahko tako organizirana stanovanjska skupnost zelo razbremeni družine in gospodinjstva in tako seveda tudi posredno pomaga stanovanjski skupnosti. Skupnost pa seveda prišteva vse te ustanove stanovanjske skupnosti h gospodinjstvom razširjene družine in jih zato ne obremenjuje z nobenimi dejatvami. Sredstva za vzdrževanje teh ustanov naj bi po načrtu prihajalo od samoprispevkov državljanov in pa od drugih dohodkov stanovanjskih skupnosti in komun.

Makete bodočih «mikrorajonov» kažejo življenje v takšni skupnosti 5000 ljudi, ki so že planirani v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu in Sarajevu.

Če bodo ti načrti res uresničeni, potem gospodinji ne bo treba sami doma prati, krpati, likati, otroke bo predajala v varstvo vrtcu, kupovala pa bo lahko v rajonskih samopostrežnih trgovinah itd. itd...

Paviljon razpolaga tudi z improvizirano servisno postajo za eventualne bolnike, lepo opremljeno delavnico za majhna popravila in razne prostore za otroke. Vse to z namenom da se pokaže ljudem kaj vse je mogoče storiti za lepše in udobnejše življenje človeka in družine — ob enakih, ali celo manjših stroških.

Naj preskočim vse ostale paviljone, da ne bom predolgovezna ter se ustavim samo se pri enem. Če je namreč kateri paviljon res za vsakogar zelo zanimiv — je to paviljon s projekti modernih stanovanj, kot si jih zamišljajo arhitekti v Ljubljani, Beogradu, Zagrebu, Sarajevu in Skoplju. Tu niso razstavljene samo makete, temveč prava, pravcata stanovanja v naravni velikosti in s primernim pohištvom. Problem, s katerim so se tukaj arhitekti spopirjeli, je problem poceniti gradnje stanovanj, in pa problem poceniti pohištva, ki mora biti predvsem funkcionalno, a pri tem lepo in okusno. Moram reči, da so mi bila ta stanovanja zelo povšeči in zavidam gospodinje, ki bodo lahko v njih stanovale.

Morda je to še vse prepovršno, da bi dalo resnično sliko s te razstave. Toda povem vam, da bi si jo morala ogledovati še nekaj dni, da bi mi bilo res vse jasno in da bi bila tudi predstava bolj izdelana.

N. L.

HOROSKOP
ZA DANES

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) — Napnite vse sile, da bi dosegli svoj cilj, toda varujte se prevelikih stroškov.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) — Čaka vas neprijeten obisk. Ne bo se vam posrečilo ustvariti vzdušja, ki v njem najraje živite.

DVOJCKA (od 21. 5. do 22. 6.) — Bodite previdni v poslovnem življenju, v družinskem življenju pa brzdajte svoje živce.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) — Spoznali boste nove ljudi. Doletelo vas bo majhno razočaranje, toda ne predajajte se obžalovanju.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) — Ne skušajte vsemu navkljub uveljaviti svojo voljo; popustljivost vam bo koristila.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) — Obstaja možnost ,da vam pričakovani zaslužek splava po vodi. Bodite potrpežljivi, ker se bo prilika ponovila.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) — Zadovoljite se s tem, kar imate in ne iščite dlake v jajcu. Zdravje je sicer dobro, a pazite, da se preveč ne utrudite.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) — Malenkostni prepiri v družini. Ne bodite tako nedostopni in upoštevajte tudi mnenje drugih.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) — Le v samoti vam more dozoreti odločitev o tako važni zadevi. Pismu ne pripisujte prevelikega pomena.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) — Senca ljubosumja utegne motiti družinski mir. Bodite potrpežljivi.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) — Važno odločitev odložite na jutrišnji dan. Neka zavistna oseba vam bo skušala škoditi.

RIBE (od 20. 2. do 20. 3.) — Cincanje znanca vas bo motilo v vaših načrtih; obljubo bo pa le držal.

OD 18. DO 20. T.M. V OPATIJI

I. festival lahke glasbe

OPATIJA, 15. — *Včeraj se je v tem znanem letoviškem kraju začel prvi festival zabavne glasbe, ki ga prireja jugoslovanska radiodifuzija. Festival bo trajal do jutri zvečer. Za ta festival vlada v vseh mestih Jugoslavije izredno zanimanje, predvsem zato, ker gre za prvi festival te vrste v državi in tudi zato, ker zabavna glasba do sedaj še ni našla svojega pravega mesta v jugoslovanskem glasbenem življenju. Koncerte bodo vse tri dni prenašale vse jugoslovanske radijske postaje in prvič tudi televizijska mreža Beograd-Zagreb-Ljubljana*

Festivalski odbor je prejel okrog 300 skladb zabavnih melodij, vendar pa jih je za predvajanje zbral samo 20. Avtorji so za sedaj se neznani, svoje kompozicije pa so označili le s šifro. Melodije ocenjuje žirija, a glavno besedo pri ocenjevanju ima publika. Za najbolj uspele kompozicije so predvidene štiri nagrade, ki bodo nosile naziv «Opatija I.», «Beograd I.», «Zagreb I.» in «Ljubljana I.» Radiodifuzija bo nagrajencem razdelila nagrade v skupnem znesku 600.000 dinarjev. Tovarna «Jugoton» iz Zagreba bo vse predvajane kompozicije posnela na plošče, katere bo moč že nekaj dni kasneje kupiti v Jugoslaviji in tudi v inozemstvu. Pričakujejo, da bo festival imel uspeh. V tem primeru bo Opatija postala stalno festivalsko mesto zabavne glasbe v Jugoslaviji.

Festival v Opatiji pa ne pomeni samo velikega dogodka v jugoslovanskem glasbenem življenju, ampak tudi prelom v gledanju na lahko glasbo nasploh. Lahka glasba je v Jugoslaviji v začetku naletela na precej hudo nasprotovanje. Vzrok je ležal v tem, da ni bilo dovolj melodij v domačem duhu. Glasbeni kritiki so vsaki novi melodiji in pesmi zamerili to, da je neustvarjalno posnemala tuje sloge.

Šele pred nekaj leti je domačo lahko glasbo uveljavil v Jugoslaviji znani skladatelj in dirigent Bojan Adamič iz Ljubljane. Najprej je napisal nekaj melodij in začel s svojim orkestrom kmalu po vojni nastopati v Ljubljani. Njegove melodije so kmalu prodrle v plesne dvorane, mnogi pa so jih poslušali tudi po radiu.

Pred enim letom se je opogumil in z orkestrom pripravil turnejo po Jugoslaviji. Prvič je nastopil na Reki, kjer ga je publika navdušeno sprejela. Kasneje je šel v Zagreb in Beograd. Povsod ga je publika sprejela z navdušenjem. Njegov jazz je kmalu postal vzor vsem ostalim plesnim orkestrom v večjih in manjših mestih. Vendar pa je časopisje le tu in tam omenilo te njegove nastope. Kritiki so s podcenjevanjem pisali o nastopih, kjer so predvajali lahko glasbo in venomer poudarjali, da kar ni klasična glasba — ni nič. Zaradi takšnega gledanja na lahko glasbo je prišlo v beograjski «Borbi» celo do «dvoboja» med Adamičem in nekim beograjskim glasbenim kritikom, ki je trdil, da uspeh pred publiko ni merilo za določanje umetniške kvalitete neke glasbene smeri. Nihče ni zagovarjal trditve, da klasična glasba ne spada več v sodobni svet, kajti to bi bila neumnost; prav tako pa ne moremo odrekati lahki glasbi vsakršne vrednosti, zlasti še, ker jo večina ljudi posluša najraje. O tem se moremo prepričati sami, če poslušamo radio v kateri koli hiši: povsod je vsak dan «na programu» najdalj časa prav lahka glasba.

Pionir lahke glasbe v Jugoslaviji, Bojan Adamič, je torej odnesel moralno zmago, o kateri je končno odločila publika sama. Festival v Opatiji pa pomeni končno uveljavljanje lahke glasbe v jugoslovanskem obsegu. V kolikšni mer bo festival uspel, še ne moremo reči; vendar pa o njem lahko sodimo tudi sami: s poslušanjem pesmi, ki jih s festivala prenašajo vse jugoslovanske radijske postaje se bomo lahko tudi sami prepričali o vrednosti najnovejših jugoslovanskih melodij lahke glasbe.

S. SKRBEC

— Po vas vprašuje stanovalec iz spodnjega nadstropja.. Vsekakor bi vam rad povedal svoje mnenje o «rock 'na rollu».

Goriško-beneški dnevnik

Bliža se rok odpustov v livarni SAFOG

Sindikalne organizacije zahtevajo da se odpusti odložijo do 31. dec.

Obljube ministra za državne udeležbe se morajo izpolniti

Z naglimi koraki se približuje 30. september, ko bodo verjetno pričeli z odpusti v goriški livarni SAFOG. Pred nekaj meseci je ravnateljstvo tovarne napovedalo kar 138 odpustov, češ da je treba vsa državna podjetja prenoviti. Odpusti so bili napovedani za 25 avgust, a sindikalne organizacije in delavstvo ter levičarske stranke so odločno nastopile proti tem odpustom. Pred počitnicami v tovarni v prvih dneh avgusta so delavci zasedli pol dneva tovarno (in niso samo nameravali storiti tega, kot je zahtevala «Demokracija») in se niso umaknili iz nje, dokler se niso vrnili iz Trsta sindikalni predstavniki, ki so jim zagotovili preklic odpustov do 3. septembra.

Nato so sindikalni predstavniki podpisali drug sporazum, po katerem so bili odpusti preklicani do 30. septembra, to tudi v skladu z vladnimi navodili. Sedaj smo tik pred 30. septembrom in sindikati ter notranja komisija so se zopet pričeli gibati.

Pred nekaj dnevi je notranja komisija livarne poslala poslancem in senatorjem vseh strank v naši deželi pisma, v katerih jih prosi, naj se zavzamejo pri pristojnih oblasteh. Do sedaj so prišli iz Rima že nekateri odgovori levičarskih parlamentarcev.

Včeraj je Delavska zbornica poslala Intersindu v Trst pismo, v katerem zahteva preklic odpustov vsaj do 31. decembra, in to na podlagi izjav odgovornih oseb, med katerimi je sam minister za državna podjetja Lami Starnuti, ki je dejal, da proučujejo vprašanje tega goriškega podjetja in da bodo že ukrenili potrebno.

Delavci livarne SAFOG bodo torej lahko mirno in brez skrbi delali še nadaljnje tri mesece, ali se bodo morali pričeti boriti že čez deset dni?

—«—

Nevzdržno stanje v podjetju ATA

Pred meseci smo pisali o zahtevah podjetja ATA, ki vzdržuje mestne avtobusne proge, da spremeni nekatere urnike in nekatere smeri vožnje svojih avtobusov z namenom, da odpusti pet delavcev. Zadeva je bila v zadnjem letu večkrat na dnevnem redu občinskega sveta, ker so to zahtevali levičarski svetovalci, ki so večkrat tudi poudarili, da je treba napraviti konec samovoljnosti ravnateljstva podjetja do občanov in do svojih uslužbencev in da je nujno, da prevzame občina v roke upravljanje avtobusnega prometa v mestu. Demokrščanska večina in desničarski svetovalci pa so vedno odobrili vse zahteve podjetja in dejali, da je vse v redu in da ni nič resničnega v trditvah levice, da se bo stanje s časom samo poslabšalo.

Pred nekaj meseci, ko se je bila v občinskem svetu ostra borba o tem vprašanju, so bile tudi volitve za notranjo komisijo podjetja in takrat je na volitvah zmagal na celi črti fašistični sindikat CISNAL, katerega je poklical na pomoč gospodar podjetja. Od takrat ni notranja komisija nič ukrenila.

Včeraj pa so se pojavili po mestu plakati, ki jih je izdala sindikalna orbanizacija CISL, na katerih so omenjene vse krivice, ki se godijo uslužbencem tega podjetja. Zdi se nam, da je ta poteza demokristjanskega sindikata precej zapoznela, kajti prav ljudje iste strankine struje, ki sedijo v občinskem svetu, so pred meseci dejali, da je vse v redu.

Interpelacija svetovalcev KPI

Komunistični pokrajinski svetovalci Politi, Bergomas in Selli, so predložili predsedniku pokrajine odv. Culotti interpelacijo, v kateri ugotavljajo nevzdržno stanje v tovarni SOLVAY v Tržiču, kjer so v zadnjih letih skrčili osebje od 880 do 595 oseb, kjer so znižali prejemke na 8000 lir in kjer sedaj grozijo s ponovnimi odpusti starejših delavcev ne da bi zaradi tega v zameno sprejeli na delo mlade moči. Svetovalci zahtevajo, naj pokrajinski svet razpravlja o tej zadevi na eni izmed prihodnjih sej in da se poišče možnosti za rešitev krize.

—«—

Rezal je sir in se urezal v roko

Včeraj zjutraj ob 11. uri se je 15-letni trgovski pomočnik Carlo Turco iz Ločnika Ul. Rialto 3 urezal z nožem v levo roko, ko je rezal v neki trgovini jestvin v Ulici Garibaldi kolo sira. Obvezali so ga v bolnišnici Brigata Pavia.

Pismo iz goriškega okraja

Odkritje spomenika na Vogrskem

V nedeljo bodo odkrili spomenik padlim borcem v Anhovem, 27. in 28. septembra pa bo partizansko slavje v Cerknem - V Novi Gorici se bodo pomerili najboljši motorni dirkači Slovenije

NOVA GORICA, 17. septembra. — Prijetni vtisi, ki so jih doživeli vsi udeleženci nedeljske velike svečanosti na Trnovem, še niso zbledeli, kajti vse doživeto: lep sončen dan, razgled po obsežni pokrajini, dobra organizacija slavja, veličasten spomenik in grobnica padlih, še najbolj pa številna srečanja z bivšimi borci in znanci bodo vsem še dolgo v radostno zadoščenje in hrepenenje po podobnem doživetju, ki so žal redka. Nedeljsko podobno slovesnost, le manjšo, a za vas nič manj pomembno in prijetno so imeli v ponedeljek na Vogrskem, ko so v okviru praznovanja borbenega praznika šempetrske občine odkrili lep spomenik v narodnoosvobodilnem boju padlim vaščanom in spominsko plaščo na hiši, kjer je bil pred 15 leti ustanovljen Narodnoosvobodilni svet za Slovensko Primorje. V Anhovem pa se bodo oddolžili padlim delavcem — borcem narodnoosvobodilne vojske in žrtvam fašističnega terorja — prihodnje nedeljo, ko bodo odkrili velik spomenik z umetniško izdelanim bronastim kipom na vrhu. V soboto 27. in nedeljo 28. septembra pa bo večje partizansko slavje v Cerknem, ko se bodo ob 15-letnici ustanovitve brigade in znamenite partizanske bolnišnice «Franja» vnovič zbrali bivši vojkovci, osebje in ranjenci ka so se zdravili v «Franji» in drugi. S tem bo koledar pomembnejših prireditev ob 15 obletnici za Primorsko važnih zgodovinskih dogodkov izčrpan.

Ljubitelji motorizma v Novi Gorici pa se te dni pripravljajo na sprejem najboljših dirkačev Slovenije, ki se bodo v nedeljo dopoldne pomerili v hitros ni krožni vožnji. To bo za Novo Gorico doslej največja tovrstna prireditev. Prijavljenih je že okrog 50 vozačev, ki bodo vozili z motorji vseh kategorij — od mopedov do težkih motorjev s prikolicami — in se borili za naslov republiškega prvaka, kar vzbuja upanje, da bodo gledalci priče zanimivih borb na vozilih. Ker smo že pri športu, je prav, da opišemo še velik uspeh tekmovalcev Brodarskega društva iz Nove Gorice, ki so na državnem prvenstvu Italije z mednarodno udeležbo v nedeljo osvojili vsa prva mesta. Tekmovali so na reki Dori v Ivrei pri Turinu in se v konkurenci z najboljšimi italijanskimi brodarji uvrstili na naslednja mesta: V spustu na 16 km dolgi progi je osvojil prvo mesto Pavel Bone, drugo Hugo Benko, tretje Albin Spacal, peto pa Lucijan Spacal, vsi iz Nove Gorice. V slalomu na srednje težki progi pa so osvojili vsa štiri prva mesta Novogoričani po naslednjem vrstnem redu: Spacal, Bone, Benko, Jug.

Pridni in vztrajni novogoriški brodarji so se odlično izkazali že na mnogih tekmovanjih, n. pr. lani v Meranu, ta pa je doslej največja zmaga nad katero so lahko upravičeno ponosni.

J. J.

—«—

Obsodba Rimljana zaradi prestopa meje

Včeraj so na goriški sodniji obsodili na dva meseca zapora in na 10.670 lir globe 39 letnega Romana Romagnolija iz Rima, ki je preteklega 13. septembra prestopil državno mejo brez ustreznega dovoljenja. Romagnolija so pri solkanskem bloku prijeli jugoslovanski graničarji in ga predali odseku za notranje zadeve. 16. septembra popoldne pa so ga jugoslovanski policijski organi izročili italijanskim oblastem na bloku pr Rdeči hiši. Romagnoli, ki je po poklicu mehanik in ki je sedaj brez dela, je sodniku dejal, da je hotel čez mejo, da bi si poiskal delo. Sodnik ga je obsodil, a istočasno odredil naj ga spustijo na začasno svobodo.

—«—

○ Včeraj zjutraj je 23-letni Ivo Valentinčič iz Ulice Duca d'Aosta 4 delal v tovarni IGLEA na Tržaški cesti, ko mu je kar naenkrat cirkularna žaga ranila kazalec na desni roki. Obvezali so ga v ambulanti INAIL v Ulici Roma

—«—

Kino v Gorici

CORSO. 16.30: «Bonjour tristesse», D. Niven, J. Seberg in D. Kerr, cinemascope v barvah.

VERDI. 17.00: «Vroče morje» C. Gable in B. Lancaster.

VITTORIA. 17.00: «Kitajska lutka», R. Mitchum in Li-L Hua.

CENTRALE. 17.00: «Ulica ropov», G. Raymond in J. Hoper, cinemascope.

MODERNO. 17.00: «Sin Caroline Cherie».

—«—

DEZURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Kuerner, Korzo Italia 4, tel. 2576.

—«—

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj so na goriškem letališču zabeležili najvišjo temperaturo 24 stopinj ob 15. uri, najnižjo pa 15,2 stopinje ob 6.30 uri zjutraj.

○ Včeraj okrog trinajste ure so se peljali skozi Gorico kolesarji, ki sodelujejo na dirki za pokal San Pellegrino. Ob Tržaški cesti, Ul. Duca d'Aosta in Ul. Aquileia, po katerih so vozili kolesarji, se je zbralo precejšnje število ljudi.

Huda prometna nesreča

Avtomobilist iz Tržiča povozil žensko na Korzu

V bolnišnici so si zdravniki pridržali prognozo o njenem stanju

Huda prometna nesreča se je zgodila včeraj popoldne nekaj pred 16. uro na Korzu Verdi pred kavarno De Nicolo, kjer je mlad avtomobilist iz Tržiča povozil žensko, ki je hotela peš čez ulico. Z južnega dela mesta je vozil 29-letni kurjač Mario Aldrigo iz Tržiča, Ul. Trieste 122, s svojim novim fiatom 600 z evidenčno tablico GO 13.720 in ni utegnil zavreti, ko je zagledal pred seboj 58-letno Stefanio Bulian por. Gabich, bivajočo na Svetogorski cesti 99. Bulianova je padla na tla in z rešilnim avtomobilom Zelenega kriza so jo takoj peljali v bolnišnico Brigata Pavia, kjer so ji ugotovili pretres možganov, zlom lobanje in razne rane po telesu. Njeno stanje je zelo resno.

—«—

Košarkarska tekma z Bolgari

Jutri bodo v Gorici nastopili košarkarji bolgarske državne reprezentance, ki se vrača v domovino, potem ko se je udeležila mednarodnega turnirja za pokal «Mairano» v Bologni. V goriški ekipi bodo nastopili tudi nekateri tržaški igralci. Tekma se bo pričela ob 21.30. Vstopnice že prodajajo pri blagajni Telovadne zveze na Trgu Battisti.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Košarkarski turnir za pokal Mairano zaključen

SZ zmagovalec turnirja Italija na tretjem mestu

V zadnjih dveh tekmah je SZ premagala Madžarsko, Italija pa Bolgarijo

ZADNJI REZULTATI:

SZ - Madžarska 64:46 (34:22)
Italija - Bolgarija 61:59 (31:32)

LESTVICA

SZ	4	4	0	313:206	8
Madžarska	4	3	1	282:226	7
Italija	4	2	2	272:268	6
Bolgarija	4	1	3	266:246	5
Nizozemska	4	0	4	220:407	4

BOLOGNA, 18. — Z zmago nad Madžarsko v prvi nocojšnji tekmi zadnjega dne mednarodnega košarkarskega turnirja za pokal Mairano, je Sovjetska zveza zasedla prvo mesto v končni lestvici in osvojila pokal. Drugo mesto je kljub porazu obdržala Madžarska, na tretje pa se je uvrstila Italija, ki je v drugi nocijšnji tekmi proti pričakovanju premagala močno ekipo Bolgarije s tesnim rezultatom 61:59. Zadnja je Nizozemska s štirimi porazi.

Najboljši igralec turnirja v absolutnem merilu je bil Rus Minacrevil, najboljši realizator košev pa Madžar Banhegy z 59 koši. Nagrada za najboljšega igralca italijanske reprezentance je bila podeljena Germanu Gambiniju.

Sovjetska zveza je v nocojšnjem srečanju z Madžari potrdila svojo nesporno premoč nad nasprotniki. Zmago z razliko 18 točk so Rusi praktično dosegli s 6 igralci, ker je njihova ekipa igrala skoraj ves čas z začetnim kvintetom in je zamenjala le Minacrevila s Kornejevim in Krumina, ki je zapustil igrišče pred koncem, z Zubkovom.

Madžari so največ grešili pri metih v koš tudi kadar so z lepimi akcijami prebili sovjetsko obrambo. Se manj uspeha so imeli v osebnih strelih. Po počasnem začetku so Rusi naglo napredovali v 10' in nato do kraja niso več izpustili pobude iz rok. Vsi sovjetski igralci so igrali izvrstno, med Madžari pa sta se odlikovala Banhegy in Greminger. Sodila sta dobro Italijan Luglini in Jugoslovan Čolović.

SZ: Mouijnieks (5), Valdman (10), Torban (10), Minacrevil (14), Zubkov, Bockarev (5), Krumin (20), Semenov, Kornejev, Miugeniek, Gulbis, Travin.

Madžarska: Banhegy (12), Czinkan (7), Gabanyi (9), Judik, Temesvari (2), Greminger (4), Zsiros (7), Bohaty (2), Simon (2), Bencze (1), Liptai, Banna.

Tekma med Italijo in Bolgarijo je bila borbena in izenačena. Najprej se je zdelo da bodo prevladali Bolgari, toda v dramatičnem finalu in v zadnjih sekundah so si zagotovili zmago Italijani in z njo več kot zadovoljivo tretje mesto.

Italijanska reprezentanca je začela dvoboj s petorico Virtusa in je po negotovem začetku morala prepustiti vodstvo Bolgarom, ki so v 12. minuti igre vodili z 12:7. V 10' pa so Italijani izenačili na 18:18. Obe moštvi sta bili nato bolj ali manj izenačeni do konca polčasa, ki se je zaključil s košem prednosti za Bolgare.

V drugem polčasu so Bolgari začeli zelo ostro in že v 6' so vodili z 51:43. Podobno kot v prvem polčasu so Italijani tudi sedaj izenačili na 51:51. Tri minute pred koncem so Bolgari še vodili z 59:57, dve minuti pred koncem pa je Lucev realiziral osebni met in znižal vodstvo Bolgarov na 59:58. 25" pred koncem je Mirčev zgrešil dva prosta strela, v protinapadu pa so si Italijani priborili dva prosta meta, od katerih je Gambini enega realiziral in izenačil na 59:59.

3 sekunde pred zaključnim žvižgom je žogo dobil Lucev in iz skoraj nemogočega položaja, bodren od gledalcev, pogodil v koš samo hip pred sodnikovim žvižgom.

Zmago italijanskega moštva so gledalci burno pozdravili. Sodila sta dobro Jugoslovan Stefanovič in Madžar Tarr.

Italija: Volpato, Lucev (6), Pieri (11), De Carli (4) Alesini (17), Canna (3), Vianello, Zorzi, Gambini (10), Calebotta (10), Motto, Paoletti.

Bolgarija: Atanavos (2), Cetkov, Mirčev (5), Radev (14), Kunev (10), Hristov, Totev (2), Savov (15), Panov L. (6), Ilov, Rakov (5), Kusev.

PLAVANJE

Lombardi - nov rekord na 100 m metuljček

RIM, 18. — Plavalci AS Rome so danes popoldne dosegli 5 novih plavalnih državnih rekordov, med katerimi tudi absolutni državni rekord na 100 m v metuljčkovem slogu, ki pa je postavil Claudio Lombardi s časom 1'06"2. Prejšnji rekord je imel od marca letos Fritz Dannerlein s časom 1'06"7.

Ostali novi rekordi: stafeta 4x50 m mešano otroci: AS Roma 2'23"9 (prejšnji rekord: Triestina); štafeta 4x100 m prosto juniorji: AS Roma 4'11" (prejšnji rekord: RN Torino 4'15"); štafeta 4x100 m prosto juniorke: AS Roma 5'01"5 (prejšnji rekord: AS Roma 5'05"3); 100 m metuljček juniorji: Luongo (AS Roma) 1'13"3 (prejšnji rekord: Soliani RN Milano 1'13"7).

—«—

BERLIN, 18. — Na vaterpolu turnirju v okvirju mednarodnega vojaškega plavalnega prvenstva, ki je v teku v Berlinu, je Italija premagala Nizozemsko z 8:6 in ZDA s 7:2.

V skokih z deske je zmagal Amerikanec Morley Shapiro s 153,8 točkami. Italijan Lamberto Mari je bil tretji s 132,3 točkami, Luigi Albonito pa 5. s 114,9 točkami.

Po borbi s Charnleyem in Vecchiattom

Loi napovedal umik iz aktivnega športa

Tržaški boksar se namerava posvetiti filmu

MILAN, 18. — Evropski prvak lahke kategorije Tržačan Duillio Loi je danes med tiskovno konferenco francoske filmske igralke Marine Vlady potrdil, da se bo 29. nov. boril za naslov z uradnim izzivalcem Angležem Charnleyem in da se bo, če premaga Charnleya, boril nato za naslov še z Vecchiattom.

«Po dvoboju z Vecchiattom — je dejal Loi — se bom dokončno umaknil iz aktivnega športnega udejstvovanja. To sem obljubil materi, ki mi je bila v moji dolgi in srečni boksarski karieri vedno zvesta spremljevalka in te obljube ne bom prelomil».

Loi se po izkušnjah s slikanicami namerava baje posvetiti filmu. Govori se, da naj bi popularni boksar sodeloval pri filmu «Battlingey Malone» pod pokroviteljstvom moža Marine Vlady in v režiji Roberta Hosseina.

* * *

RIM, 18. — Italijanska boksarska zveza je sporočila, da je EBU dovolila evropskemu prvaku petelinje kat. Mariu D'Agati, da se na lastno željo bori za naslov z italijanskim prvakom kategorije Pierom Rollom. Dvoboj bo 12. okt. v Cagliariju.

Zmagovalec tega dvoboja se bo moral nato pomeriti z uradnim izzivalcem, ki ga bo v najkrajšem času določila EBU.

TENIS

Italijansko prvenstvo brez Fausta Gardinija

BOLOGNA, 18. — Fausto Gardini je uradno sporočil, da se ne bo udeležil bližnjega italijanskega teniškega prvenstva, ki bo v Bologni od 29. sept. do 5. oktobra v organizaciji društva «Virtus». Bivši italijanski prvak, ki je nedavno začel ponovno nastopati, meni, da ni dovolj pripravljen, da bi lahko računal na zmago in je zato raje odpovedal svojo udeležbo.

—«—

DISCIPLINSKI UKREPI

Tortul - opomin

MILAN, 18. — V zvezi s tekmami za italijanski pokal 13. in 14. t. m. je italijanska nogometna zveza sprejela naslednje disciplinske ukrepe:

Z globami sta bili kaznovani moštvi Lazio (15.000 lir) in Sanremese (25.000 lir) ter igralci: Boniperti (Juventus) 9000 lir, Sivori (Juventus) 6000 lir, De Angeli (Genoa) 6000 lir, Renosto (Messina) 4000 lir in Gaslini (Sanremese) 2000 lir.

Za dve nedelji je bil diskvalificiran Gori (Carbosarda) s pogojno, za eno nedeljo pa Lorenzini (Sambenedettese) s pogojno.

Opomin so dobili: Pinardi (Lazio), Gaeta (Fedit), Mori (Simment.), Carlini (Genoa), Tortul (Triestina) in Ariagno (Catanzaro).

KOŠARKA

Odpovedano srečanje Stock - Ginnastica (Gorica)

Košarkarskega srečanja med moškima vrstama Stock iz Trsta in Ginnastica iz Gorice, ki bi moralo biti danes zvečer v Sportni palači na Montebellu, ne bo, ker bodo Goričani sprejeli jutri v goste bolgarsko reprezentanco, ki se bo vračala v domovino iz Bologne, in so zaradi tega nastop v Trstu odpovedali.

Pač pa bodo Tržačani nastopili v ponedeljek v prijateljskem srečanju v Vidmu proti ekipi Udinese.

Finalna kolesarska dirka «San Pellegrino»

Simonetti zmagovalec 1. etape Trst - Vittorio Veneto (159 km)

Med prvimi 20 ni nobenega Tržačana - Danes druga etapa Vittorio Veneto - Trident (153 km)

VITTORIO VENETO 18. — V prvi etapi finalne kolesarske dirke diletantov za pokal «S. Pellegrino» od Trsta do Vittoria Veneta je zmagal član moštva Toskane — Silvano Simonetti, ki je 159 km dolgo progo prevozil v času 3.33'34" s povprečno hitrostjo 44,669 km na uro.

Vsi kolesarji, ki so včeraj popoldne na Trgu Unità v Trstu opravili plombiranje koles, so bili danes dopoldne ob 11.30 sprejeti na tržaškem županstvu, kjer se je komisar dr. Matucci zahvalil kolesarjem in organizatorjem dirke, da so izbrali za start prve etape Trst. Občinskemu komisarju se je v imenu organizatorjev dirke zahvalil direktor «Gazzette dello Sport» odv. Giuseppe Ambrosini.

Po sprejemu so se vsi udeleženci dirke zvrstili na Trgu Unità v dolgo kolono po ekipah in se po simboličnem startu usmerili po Korzu Cavour, Trgu Svobode in Miramarskem drevoredu proti Barkovljam do Cedasa kjer je bil ob 12,15 dan uradni znak za start.

Prvi napad so kmalu po startu sprožili člani moštev Lazia in Benečije, toda prvi so hitro odnehali in v vodstvu so ostale samo rdeče majice Benečanov (Veneto). Po razvoju dirke se je zdelo, da se bo prva etapa zaključila s kolektivnim uspehom Zampierolijevih kolesarjev, toda v njihovo kolesje se je v pravem trenutku vključil Toskanec Simonetti, ki si je potem skupno z Bernardellom, Zocco in Livierom s pospešenim tempom do 50 km na uro kmalu pridobil precejšnjo prednost pred skupino 43 kolesarjev, ki jih je vodil Kiusti. Naslednja večja skupina je sledila z zaostankom 3'40".

V Pordenonu, kjer je na letečem cilju zmagal Simonetti, se razdalje med posameznimi skupinami niso bistveno spremenile, le v ozadju je prišlo do razdrobljenja, tako da so zaključni del etape začeli kolesarji v skupinah od 10 do 15 mož.

V zadnjih kilometrih so vodilni kolesarji obdržali svoj ritem in minimalno prednost pred zasledovalci vse do cilja, kjer je Simonetti uspešno kljuboval ofenzivi Benečanov in brez težav zmagal v finalnem sprintu s precejšnjim naskokom.

Jutri bodo kolesarji vozili drugo etapo od Vittoria Veneta do Tridenta. Etapa, ki bo dolga 153 km, je v zaključnem delu precej valovita.

Vrstni red na cilju:

1. Simonetti (Toskana) 3.33'34" (p. h. 44,669 km); 2. Liviero (Ben.); 3. Bernardelle (Ben.); 4. Vanzella (Ben. 3.34'04"); 5. Brasolin (Severovzhod); 6. Cioni (Toskana); 7. Giusti (Ben.); 8. Vignolo (Ligurija); 9. Becchi (Emilia); 10. Pifferi (Lombardija); 11. Tamagni (Lombardija); 12. Casati (Lombardija); 13. Milesi (Piemont); 14. Venturelli (Emilija); 15. Zaimbro (Ligurija); 16. Calliari (Severovzhod); 17. Minieri (Emilija); 18. Garello (Piemont); 19. Leone (Lazio); 20. Battistini (Ligurija).

—«—

ITALIJANSKI POKAL 1957-58

Lazio - Fiorentina 24. sept. v Rimu

RIM, 18. — Finalna tekma za italijanski nogometni pokal 1957-58 med Laziom in Fiorentino bo 24. septembra ob 16. uri. Predsednik Fiorentine je najprej zahteval, da mora biti tekma na nevtralnem terenu, končno pa je uvidel upravičene razloge Lazia in sprejel sklep, da bo tekma v Rimu na olimpijskem stadionu.

NOGOMET

CDNA - Crvena zvezda 2:1

SOFIJA, 18. — V nočnji prijateljski nogometni tekmi med CDNA in beograjsko Crveno zvezdo, je zmagala enajstorica CDNA z rezultatom 2:1 (1:1). Gledalcev je bilo 50.000. Igra je bila napeta in dramatična, včasih tudi groba, vendar pa ne na posebni tehnični višini.

Gole so dali: Stipič (CZ) v 30', Janev (CDNA) v 43' in Rakarov (CDNA) v 81'.

—«—

EVROPSKI NOG. POKAL

Boldklub - Schalke 5:2

GELSENKIRCHEN, 18. — V srečanju za pokal evropskih prvakov je enajstorica Boldkluba iz Kopenhagna premagala s 5:2 nemško moštvo Schalke. Ker je v prvi tekmi zmagala enajstorica Schalke, se bosta morali obe enajstorici srečati se enkrat. Tretja tekma bo 1. oktobra v Hanovru.

KOLESARSTVO

Dirka narodov brez Brankarta

PARIZ, 18. — Belgijec Jean Brankart je obvestil organizatorje, da se zaradi nezadovoljive forme ne bo udeležil nedeljske dirke za Veliko nagrado narodov. Brankarta ne bo zamenjal noben drug kolesar, tako da bo startalo naslednjih 17 kolesarjev: Prevost, De Haan, Meneghini, Thielin, Le Menn, Gret, Rohrbach, Vermeulin, Vitre, Proost, Ruby, Rostolla, Foretier, Moser, Saint, Graf in Anquetil.

—«—

STOCKHOLM, 18. — Včeraj se je končala tradicionalna kolesarska dirka po Švedski. Zmagal je Sved Oswald Johanson.

Odgovorni urednik STANISLAV HENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

Kino na Opčinah

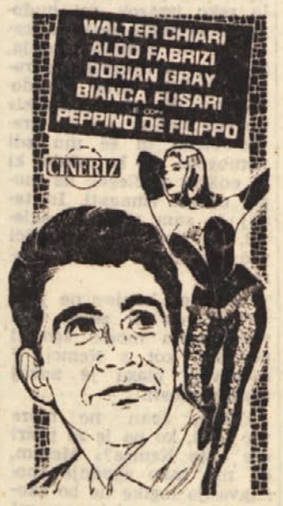

predvaja danes 19. t. m. z začetkom ob 18. uri in na prostem ob 20. uri film:

Pot uspeha z ženskami

(Ugajam jim)

(La via del successo... con le donne)

(Io piaccio)

MIKULA LETIČ

INTERNATITIS

34.

Tomislav je bil v zadregi. Edini jaz sem bil sposoben sestaviti brezhibno prošnjo. Dolgo se je obotavljal, končno pa je le prišel k meni. Odločno sem mu odklonil.

— Molim vas, napravite mi to. Plaut ću vam.

— Tudi če mi daš vseh svojih pet hiš, ne napravim! Spomni se Netopila!

— Vrnil mu bom denar.

— Prepozno! —

Nekaj prijateljev je prišlo k meni:

— Napravi mu to prošnjo! Če ne zaradi njega, pa zaradi uboge žene, ki je ne poznamo. Morda se ga le rešimo.

— Dobro; ampak vi mu jo boste izročili. Nočem ga več videti.

Imel je srečo. Kmalu je bila prošnja ugodno rešena. Ko je odhajal, je vsakemu posamezniku podal roko, le Ivici je obrnil hrbet. Zadeva s tistimi 30 liramі je bila prehuda; ne bo je pozabil.

Skušal sem se izogniti njegovemu pozdravu, toda našel me je:

— Gospodin Mikula, mnogo ste me zafrkavali, ampak tudi mnogo dobrega ste mi storili. Vedno sem dejal, da ste «dobar čovjek». —

Adijo! «Za ubit'» si, Tomislav; obenem si pa kavelj, ki «ga ni za ubit'»!

NETOPIL

V najhujši zimi 1941-42 so pripeljali karabinjerji človeka, ki je bil videti slabši nego cigan. Z začudenjem sem se vprašal: «Ali tudi take internirajo?» Na nogah je imel raztrgane čevlje, palci so mu štrleli ven z očitnim preziranjem vsega, kar sliši ali diši po nogavicah. Iz zamaščenih hlač so gledala kolena z istim preziranjem spodnjih hlač, srajce nisem mogel izslediti, čeravno je pri vstopu v pisarno vrgel nazaj ovratnik razcefrane jope, ki ga je prej potegnil na vrat. Plašča ni imel, v roki pa je držal klobuk širokih krajcev in visoke, koničaste oblike, kakor so jih nosili nekdaj v lepih romantičnih časih gozdni roparji, in kakor jih nosijo še danes podeželski pastirčki, ko jih že za časa življenja svojih očetov prejemajo na račun zapuščine.

Ker sem v pisarni imel vlogo tolmača, sem jaz sprejemal vsakega novega interniranca. Novodoslec me je motril z mirnim pogledom, ki me je močno spominjal na pogled mojega brihtnega jazbečarja Dodoja doma. Vprašal sem ga hrvaško:

— Kako se zovete?

— Josef Netopil.

Ali je to mogoče? Po imenu soditi mora biti ta človek Čeh.

— Vi ste Čeh?

— Ano, pane. Vi mluvite český?

Oči so mu oživele. Več nego tisoč kilometrov je prepotoval, ne da bi bil slišal drugo besedo kakor italijansko, in zdaj na mah čuje v srcu Italije domačo govorico oziroma govorico, ki se mu mora zdeti domača. Moja češčina namrec ni za «boljšo rabo». Kakor ogromna večina slovenskih študentov sem se žal tudi jaz v dijaških letih v Pragi zadovoljil s toliko češčine, kolikor je bilo potrebno za vsakdanje občevanje s hišnikom, perico, v pivovarni itd. Toda Netopil je na srečo znal toliko hrvaščine kolikor jaz češčine (lepo spričevalo zame!) in dobro sva se razumela.

Bil je delavec iz Moravske, delal je na Hrvaškem in ko tam ni bilo več dela, je hotel v Italijo s trebuhom za kruhom. Na meji so ga prijeli in zdaj je tu.

Evo, sem si mislil, znana pesem o Brežini ne laže in Čehi se zaman jezijo nanjo. Italija nima ne skupnih mej ne vojne s Češko in vse bi prej pričakoval nego Čeha v našem taborišču. Pa ga le imamo! Ni pomoči, dragi češki bratje: Servus, Brezina! —

Vprašal sem ga:

— Ali imate kako listino pri sebi?

— Nič.

— Ali imate kaj denarja?

— Nič.

— Pa povejte mi, človek božji: Ali vas ne zebe?

— Ne. Tu je toplo.

— Da, v pisarni. Ampak zunaj?

— Sem navajen...

Nekoliko se nas je zbralo; ta je dal kos obleke, oni kos perila in oblekli smo ga prav čedno. Posteljo je imel, hrano tudi. Če drugi živijo, tudi njemu ne bo sile. Nisem se več zanimal zanj. —

Čez kak teden ga slučajno srečam na ledeno mrzlem hodniku: bil je v svojih starih luknjastih capah, a na glavi je imel rokovnjaški klobuk, s katerim je bil prišel v taborišče.

— Halo, Netopil! Kje pa imate srajco? Kje so spodnje hlače? Ostala obleka, čevlji? Ali vam ni mraz?

— Moram vse šteditі za slabše čase.

Pri tem se je pripognil in pobral čik na hodniku. Dal sem mu cigareto in ga spravil v pogovor. Prepotoval je dober del sveta: Bil je v Ameriki, v Nemčiji, v Holandiji, na Romunskem, Ogrskem, Hrvaškem.

— Zakaj pa ste prišli zdaj v Italijo. Ali ni bilo bolj pametno, da ste šli v teh hudih časih domov na Moravsko?

— To je že res. Toda Italija je na poti v Capetown.

— Capetown? Kaj pa vam bo Capetown?

— Neki notranji glas mi pravi, da je tam najbolje na svetu. Tja sem namenjen, tja moram priti.

— Ampak Capetown je daleč na južnem koncu Afrike.

— Vem; pa nič ne de.

— In vi mislite, da boste prišli tja brez listin, brez denarja?

— Denar bom zaslužil, listine pa bom dobil. Saj sem jih že imel, pa sem jih zapušil.

— Zapušil? Ali sem prav slišal?

Neverjetno! Obrazložil mi je: Hrvaška oblastva so mu bila izdala neko potno listino za Italijo; kos papirja, kakor je zdaj navada. Ko se je bližal meji, reveda peš, je imel poln žep čikov, a nič papirja. Zaradi tega je moral raztrgati potni list, da si je zvijal z njim cigarete.

— Vidite, tako sem svoj potni list zapušil. Pušenje je prvo, potem pride vse drugo. Ker sem prišel na mejo brez listin in ker ne razumejo potreb pravega pušača, so me zaprli.

— Bogami, smolo ste imeli, Netopil.

— Kakšno smolo? Srečo sem imel! Sam bog me je navdihnil. Če bi imel listine v redu, bi me bili poslali domov na Moravsko. Tako sem pa tukaj, mnogo bliže Afriki. In še nikoli mi ni bilo tako dobro: Nič ne delam, samo spim, jem in pušim. Vem, da mi niti v Capetownu ne bo tako. —

Kmalu sem spoznal, da Netopilov želodec nima dna. Ko so v jedilnici vsi vstali, je hodil od mize do mize ter pobiral iz vseh krožnikov ostanke. Ker je bil v kuhinji vedno kak presežek, sem ga povabil — kakor druge lačneže — naj pride v kuhinjo vsak dan pogledat, če je kaj ostalo. Vse je postrgal. — Nekoč je nenadoma odšlo več internirancev in v kuhinji je ostalo mnogo hrane. Sklenil sem, da enkrat vidim, kaj Netopil zmore:

— Tu sedi, Netopil! Dobil boš še jesti.

Pospravil je — po obedu! — pet krožnikov.

— Ali bi še?

— Če je.

Sledili so nadaljnji trije krožniki.

— Hočeš še?

— Če je.

Po desetem krožniku se je ustavil, ker je bila — naša kuhinja izčrpana; hrane ni bilo več. Rekordni lačnež in jedec Gajo Zubčić, ki je bil tedaj pomočnik v kuhinji in ki je redno spravljal za pas po pet krožnikov, ga je gledal z občudovanjem:

— Bogami, to je človek junak! —

(Nadaljevanje sledi)